

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2022 30 stp
Fakultet for landskap og samfunn

Mulighetsplan Strømsnes - et bygdesentrum for mennesker

Rakel Kristine Henriksen
Landskapsarkitektur

Bibliotekside

Tittel:

Mulighetsplan Strømsnes
- Et bygdesentrum for mennesker

2022

Forfatter:

Rakel Kristine Henriksen

Veileder:

Ellen Merete Husaas

Sideantall:

107

Format:

Stående A4 (210 × 297 mm)

Alle bilder og figurer uten figurnummer er fotografert eller produsert av forfatteren.

Emneord:

stedsutvikling, offentlige rom, uterom, møteplasser, Nord-Norge, Valnesfjord, Strømsnes

Forord

Denne masteroppgaven markerer avslutningen på min femårige masterutdanning i landskapsarkitektur ved Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet (NMBU).

Gjennom studietiden har jeg blant annet fått en bredere forståelse for hvordan utformingen av våre fysiske omgivelsene spiller inn på hvordan steder blir brukt av oss mennesker. Og at stedets utforming skaper både muligheter og begrensninger for hvordan vi, bevisst eller ubevisst, velger å leve livene våre der.

Med dette i bakhånd har jeg for hver tur til hjembygda gjennom studietiden stadig sett stedet med nye øyne. Dette skapte en nysgjerrighet til å utforske hvilket potensiale som ligger der. Jeg ønsket derfor gjennom min avsluttende oppgave å utfordre meg selv på et sted som på den ene siden er veldig kjent, men

som faglig, frem til nå, har vært ukjent.

Jeg vil takke min veileder, Ellen Merete Husaas, for gode faglige innspill, engasjement, tålmodighet og hjelp til å være tro mot mine tanker og ideer. En stor takk rettes også til alle som har delt av sin kunnskap med meg, særlig alle som tok seg tid til å svare på spørreundersøkelsen.

Takk til venner og familie for støtte underveis. En spesiell takk til mamma for utallige heiarop og hjelp til å sortere tankene. Takk Roger, for at du alltid er der.

*Rakel Kristine Henriksen
Ski, 16. mai 2022*

Figur 1: Oversiktsbilde Strømsnes (Loraas, 2020)

Sammendrag

I vårt langstrakte land finnes det mange steder. Noen store, andre små. Det er definitivt de små stedene i distriktene det er flest av. En fellesnevner for mange av disse stedene er at de ligger i praktfulle landskap, med naturen tett på. Til tross for naturskjønne rammer har stedsutviklingen over tid ofte ført til at selve tettsteds- og sentrumsområdene, altså stedene vi har laget selv, fremstår som en samling tilfeldigheter. Mangel på helhetlige planer og tverrsektorielt samarbeid gjør at prosjekter ikke koordineres, og resultatet er at kvaliteten på stedene over tid forringes.

Denne tendensen er Strømsnes, bygdesentrumet i Valnesfjord, et godt eksempel på. Stedsutviklingen gjennom årenes løp synes kun å ha forholdt seg til tomtegrenser og aktørers egeninteresse, uten at prosjektene har inngått i en større overordnet plan. På Strømsnes har resultatet blitt et historieløst sentrumsområde med udefinerte uterom, hvor arealene er fragmenterte, har dårlige forbindelser og hvor det er bilen som dominerer.

I denne masteroppgaven undersøker jeg derfor: *Hvordan kan Strømsnes utformes til et attraktivt og levende bygdesentrum for mennesker?*

For å kunne svare på problemstillingen har jeg gjennom befaring, informasjonsinnhenting og digital medvirkning samlet kunnskap om stedet. Dette, sammen med gjennomgått litteratur om menneskets behov i uterom, samt referanseprosjektene har dannet grunnlaget for ideutviklingen som har resultert i en mulighetsplan over det sentrale sentrumsområdet. Løsningsforslaget bygger i tillegg på FNs bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn, Den europeiske landskapskonvensjonen, og er i tråd med nasjonale, regionale og lokale målsettinger.

Forslaget viser hvordan arealene kan omdisponeres og formes for å skape et sammenhengende, helhetlig sentrumsområde. I utformingen av planen er det lagt spesielt vekt på å skape gode forbindelser, tilrettelegge for opphold og aktivitet, samt synliggjøre landskaps og kulturhistoriske kvaliteter.

Abstract

There is a lot of places in our elongated country. Some are big, some are small. It is definitely the latter ones that makes up the majority of them. Moreover, several of them feature breath-taking scenery and a proximity to nature. Despite their scenic setting, the development of the town and its downtown area (the man-made sites) appears to be a result of coincidence. The lack of both comprehensive planning and cross-sectoral cooperation results in uncoordinated projects, where the qualities of the sites deteriorate over time.

Strømsnes, the rural center in Valnesfjord, is a good example of this trend. Seemingly, the site developer's only focus has been on the property lines and the actors' self-interest, ignoring the need for larger, comprehensive planning. In Strømsnes, this has created an ahistorical, car-dominated small downtown area, with fragmented, undefined and incoherent outdoor spaces.

In this master thesis I therefore try to answer the question:

How can Strømsnes become an attractive and vibrant community centre for people?

In order to address this question, I have collected information through site analysis, information gathering and digital survey. This, in combination with reviewed literature on human needs in urban planning, as well as my reference projects, has formed the foundation of my idea development that has resulted in a feasibility study of the targeted area. Additionally, the final design proposal also builds on UNs sustainable development goal 11: Sustainable cities and communities, the Council of Europe Landscape Convention, and is in line with national, regional and local objectives.

The design proposal shows how the areas can be reallocated and shaped to create a coherent, comprehensive downtown area. Special emphasis has been placed on creating good connections, facilitating social interaction and activities, as well as highlighting landscape and cultural-historical qualities.

Innholdsfortegnelse

Bibliotekside
Forord
Sammendrag
Abstract

1. INTRODUKSJON

Innledning	12
Oppgavens formål	14
Problemstilling og mål	15
Avgrensning	16
Metode	18
Oppgavens oppbygning	20
Nøkkelord	21

2. BAKGRUNN

Mål og føringer	24
Mennesket i det offentlige uterom	28
Uterom i nord	31
Trafikksikkerhet på Strømsnes	32
Referanseprosjekt	34

3. STRØMSNES

Historisk tilbakeblikk	40
Menneskene	44
Kultur	46
Innbyggernes opplevelse og bruk	48
Lokale forhold	50
Landskapet	54
Strømsnes med nærmiljø	56

Dagens innhold	58
Sentrumsutviklingen	60
Trafikk og parkering	62
Forbindelser	66
Møteplasser	68
Sentrumsveggene	70

4. PROSJEKTERING

Overordnet utforming	74
Illustrasjonsplan 1:1000	78
Delområde 1- Torget	80
Delområde 2- Kulturhaugen	82
Delområde 3- Brygga	86
Materialbruk	90
Belysning	91

5. AVSLUTTNING

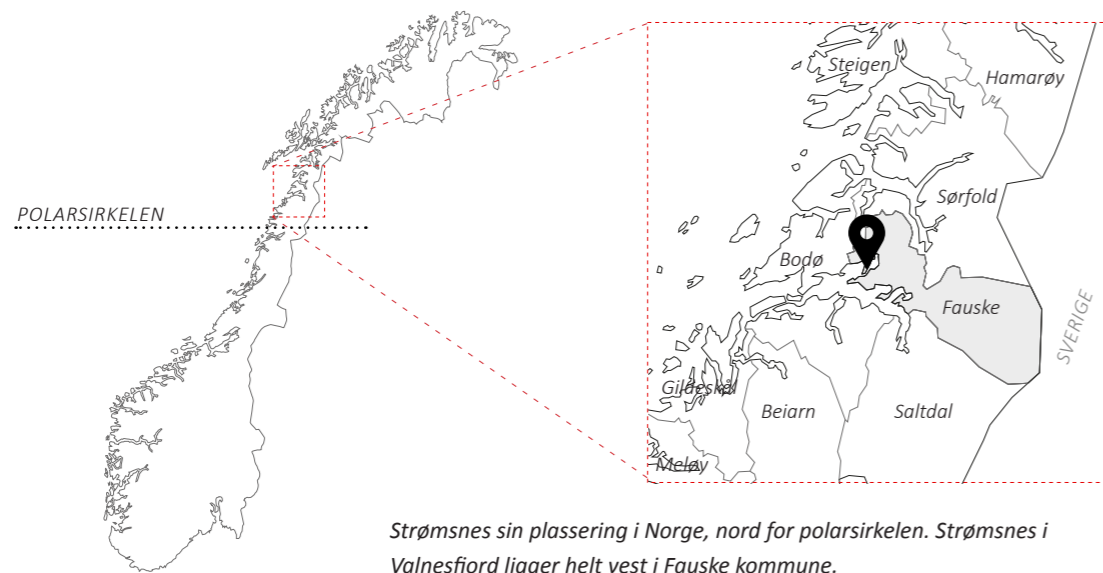
Konklusjon	94
Refleksjon	96

Referanseliste	98
Figurliste	101
Vedlegg	104
- Skjema spørreundersøkelse	

Kapittel 1:

Introduksjon

Introduksjonen beskriver oppgavens tema, aktualitet og formål. Videre presenteres problemstilling og mål, før kapitlet avsluttes med oppgavens avgrensning, metode og oppbygging.

Strømsnes sin plassering i Norge, nord for polarsirkelen. Strømsnes i Valnesfjord ligger helt vest i Fauske kommune.

Innledning

I vårt langstrakte land finnes det mange steder. Noen store, andre små. Det er definitivt de små stedene i distriktene det er flest av. I Norge, som verden forøvrig, er tendensen stadig en sterk fraflytting fra distriktene til de store byene. Selv om det er et politisk mål at det bor folk i hele landet, har disse stedene blitt viet lite oppmerksomhet i planleggingen.

En fellesnevner for mange av disse stedene er at de ligger i praktfulle landskap med naturen tett på. Til tross for naturskjønne rammer har stedsutviklingen over tid ofte ført til at selve tettsteds- og sentrumsområdene, altså stedene vi har laget selv, fremstår som en samling tilfeldigheter (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2017). Mangel på helhetlige planer og tverrsektorielt samarbeid gjør at prosjekter ikke koordineres, og kvaliteten på stedene vil over tid forringes (ibid.).

STRØMSNES

Strømsnes, bygdesentrumet i Valnesfjord, er et av mange eksempel på et sted som passer inn i beskrivelsen over. Stedsutviklingen gjennom årenes løp synes kun å ha forholdt

seg til tomtegrenser og aktørers egeninteresse, uten at prosjektene har inngått i en større overordnet plan. Resultatet er et historieløst sentrumsområde med udefinerte uterom, fragmenterte arealene med dårlige forbindelser, hvor bilen dominerer.

PROSJEKTET SOM SKULLE ENDRE ALT

I år er det 11 år siden det regionale veiprojektet "Veipakke Salten" ble ferdigstilt. Prosjektet innebar blant annet utbedring av Riksvei 80 med tunnel på en strekning mellom Strømsnes og Fauske. For Strømsnes medførte dette at en sterkt trafikkert riksvei, med mye tungtransport, ble flyttet ut av sentrum.

Mange både håpet og trodde den gang da at omleggingen, som innebar en redusert trafikkmengde gjennom sentrum, skulle være løsningen for en tryggere ferdsel på Strømsnes. I optimismen som rådet etter omleggingen fikk den gamle riksveien navnet "Trivselsveien". Men faktum er at dagens situasjon er langt fra trivelig, og resultatet av nytt kjøremønster på eksisterende veisystem, skaper et kaotisk trafikkbilde.

Oppgavens formål

Formålet med denne oppgaven er å lage en mulighetsplan med utgangspunkt i en helhetlig tankegang. Med en helhetlig tankegang menes her at komponentene i og utenfor prosjektområdet ikke håndteres isolert, men settes i en større sammenheng, hvor resultatet vil øke stedets kvalitet og brukbarhet.

Gjennom kjernekompetanse innen mennesket, natur og form, kan landskapsarkitekten påvirke landskapet og dets utforming gjennom å ta vare på, tilføre eller ta bort noe. Ved å utforme landskap fra et menneskelig perspektiv kan landskapsarkitekten utgjøre en forskjell for både enkeltindivider og et helt lokalsamfunn, hvor resultatet kan bidra til økt folkehelse.

Planen skal derfor primært presentere et forslag tilpasset hverdagen til lokalbefolkningen, som også appellerer til besøkende og forbireisende. Forslaget skal vise hvordan stedets historie kan løftes fram ved å tilgjengeliggjøre arealer og aktiviteter.

Gjennom oppgaven ønsker jeg å rette fokus mot behovet for gode offentlige uterom, og at også disse må prioriteres i distriktene. Med Strømsnes som eksempel kan forhåpentligvis oppgaven bidra til å skape debatt om hvordan vi ønsker at våre offentlige uterom skal utformes i fremtiden, og vel så viktig- fungere som en øyeåpner for det urealiserte potensialet på Strømsnes.

Problemstilling og mål

Problemstilling:

Hvordan kan Strømsnes utformes til et attraktivt og levende bygdesentrum for mennesker?

Mål:

- Skape gode forbindelser både innad og gjennom sentrum.
- Skape gode møteplasser for opphold og aktivitet.
- Synliggjøre og forsterke stedets kvaliteter og identitet gjennom landskap og kulturhistoriske kvaliteter.

Avgrensning

GEOGRAFISK PLASSERING

Strømsnes i Valnesfjord er en av tre tettsteder i Fauske kommune og ligger helt vest i kommunen.

Kommunen grenser til Bodø i vest, Sverige i øst, Saltdal i sør og Sørfold i nord. Fauske kommune ligger sentralt i det geografiske området Salten i Nordland fylke.

GEOGRAFISK AVGRENSNING

Oppgavens prosjektområdet er avgrenset til det sentrale sentrumsområdet på Strømsnes. I tillegg inkluderes arealet ned til Straumen i vest og forbindelsen til togstasjonen i øst.

OPPGAVENS AVGRENSNING

Oppgaven viser en mulighetsplan på hvordan en helhetlig utformingen av det sentrale sentrumsområdet kan se ut.

I denne oppgaven inngår:

- illustrasjonsplan i målestokk 1:1000 som viser en helhetlig mulighetsplan for utvikling av Strømsnes.
- Illustrasjonsplan i målestokk 1:500 på delområdene, 1. Torget 2. Kulturhaugen og 3. Brygga.

Med fokus på en helhetlig plan har jeg i denne oppgaven lagt mest vekt på arealdisponeringen med innhold og funksjonene til de offentlige uterommene, og hvordan disse kobler seg på hverandre og området rundt med forbindelser, oppholds- og aktivitetsmuligheter.

Jeg har derfor ikke tatt for meg tekniske detaljer og utforming av konstruksjoner. På grunn av manglende data om dybde, vannstand og strømforhold i Straumen har jeg ikke kunnet ta hensyn til ulike scenarier i forhold til dette i utformingen.

--- Sentrumsavgrensning
- - - Prosjektavgrensning

Prosjektets avgrensning i sentrum.

Metode

For å kunne svare på oppgavens problemstilling har jeg benyttet et utvalg metoder for innhenting av kunnskap og informasjon om prosjektområdet. Her presenteres metodene som er brukt i oppgaven.

BEFARING

Gjennom august 2020 og januar/februar 2021 ble det gjennomført en rekke befaringer på Strømsnes. Disse ble utført til ulike tider på dagen gjennom uka for å kartlegge variasjon av bruken til ulike tider i ulike sesonger.

Registreringene fra befaringene er gjort gjennom observasjon, fotografering og skissing, og danner grunnlaget for analysene av nåværende situasjon. Befaringene har også vært viktige for å peke ut viktige stedskvaliteter og arealer som kan tilrettelegges for et mer helhetlig sentrum. Her har jeg brukt Jan Gehls kvalitetskriterier og Byrom- en idehåndbok som veiledere for hva som er viktig ut fra et menneskelig perspektiv.

INNHEMING AV INFORMASJON

Kunnskap og informasjon er hentet fra aktuelle bøker, rapporter, kartdatabaser og planbeskrivelser, se referanselisten s. 98. Sammen med referanseprosjektene, s. 34, utgjør dette oppgavens faglige bakgrunn. Særlig viktig har følgende bøker og dokumenter vært:

- Byer for mennesker (Gehl, 2010)
- Byrom- en idehåndbok (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016)
- Et samfunn i motvind : offentlige rom og møteplasser i værharde kystlandskap (Bjorbekkmo, 2020)

LOKALKUNNSKAP

Det er viktig å presisere at jeg selv kommer fra dette området, og i store deler av min oppvekst har Strømsnes vært en del av mitt nærmiljø. Å legge egne erfaringer til side i arbeidet var viktig, særlig i starten.

Senere skulle det vise seg at mye lokal informasjon om stedet er dårlig dokumentert, og det har vært vanskelig å finne både fra digitale kilder, fylkeskommunen og kommunen. Grunnet dette har min egen og andres lokalkunnskap blitt særlig viktig. I tillegg ble gamle bilder av Strømsnes, utlånt fra historielaget, ekstra verdifulle i arbeidet med å forstå Strømsnes sin opprinnelse og utvikling.

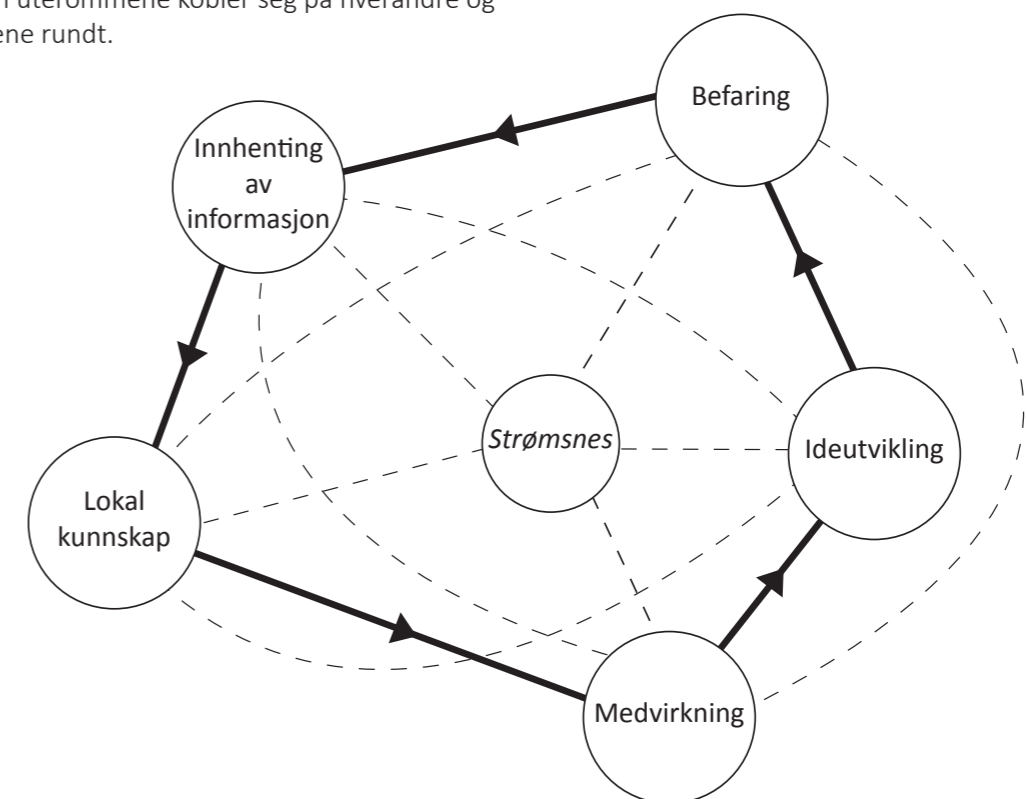
MEDVIRKNING

For å vite hvordan Strømsnes blir brukt og oppleves av innbyggerne i dag, laget jeg en digital spørreundersøkelse via nettskjema.no. Spørsmålene ble utarbeidet med en variasjon i svaravgivningen; avkrysning, flervalg og tekstboks. Skjemaet til spørreundersøkelsen ligger som vedlegg, s. 104.

Spørreundersøkelsen ble delt i Facebook-gruppen "Oppslagstavle for Valnesfjord". For å nå ut til bygdas barn og unge kontaktet jeg i tillegg Valnesfjord skole, med oppfordring om å dele undersøkelsen med sine elever. Undersøkelsen lå ute i tre uker over månedsskiftet mars/april 2021 og fikk totalt 193 svar.

IDEUTVIKLING

Ideene til prosjekteringen har grunnlag fra analysene, egne observasjoner, innspill fra spørreundersøkelsen, referanseprosjekt og veiledninger. Her har det blitt skisset på papir, arbeidet i fysisk modell og 3D-program. For å sikre en helhetlig plan for prosjektområdet har det vært viktig å arbeide i ulike målestokker gjennom idéutviklingen. Det har vært en dynamisk prosess hvor jeg både har sett på hvert enkelt uterom avgrenset, til å arbeide med hvordan uterommene kobler seg på hverandre og områdene rundt.

Med utgangspunkt i stedet viser illustrasjon hvordan det er jobbet med metodene gjennom oppgaven. Prosessen er ikke linær, men det veksles hele tiden mellom metodene før man kommer frem til et løsningsforslag.

Oppgavens oppbygning

Oppgaven er delt inn i følgende fem kapitler:

KAPITTEL 1: INTRODUKSJON

Introduksjonen inneholder en beskrivelse av oppgavens tema, aktualitet og formål. Videre presenteres problemstilling og mål, før kapitlet avsluttes med oppgavens avgrensning, metode og oppbygging.

KAPITTEL 2: BAKGRUNN

I kapitlet presenteres kunnskapsgrunnlaget for utforming av offentlige uterom med bakgrunn i FNs bærekraftsmål, Den europeiske landskapskonvensjonen samt nasjonale-, regionale- og lokale føringer. I tillegg oppsummeres et tidligere arbeid som er gjort på oppgaveområdet i forhold til trafiksikkerhet. Tilslutt gjennomgås utvalgte referanseprosjekter.

KAPITTEL 3: STRØMSNES

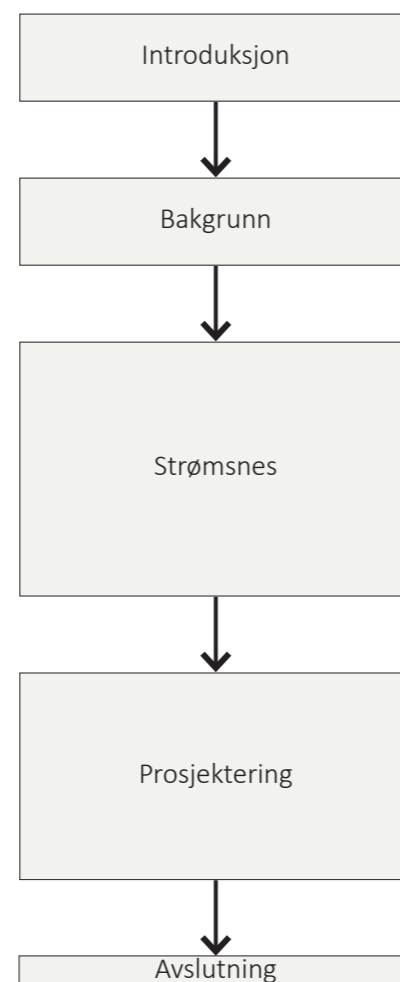
Kapitlet presenterer oppgaveområdet fra overordnet- til lokalt nivå, og gir kunnskap om stedets kontekst og karakter. Resultatet fra spørreundersøkelsen oppsummeres, og registreringer og analyser presenterer dagens utfordringer.

KAPITTEL 4: PROSJEKTERING

Kapitlet viser foreslått utforming av Strømsnes med overordnede grep. Videre presenteres mulighetsplanen gjennom tre delområder.

KAPITTEL 5: AVSLUTTNING

Oppgaven oppsummeres gjennom en konklusjon og refleksjon.

Nøkkelord

Flerfunksjonelt brukes i denne sammenheng til å beskrive en konstruksjon eller et område som har mer enn ett bruksområde eller funksjon.

Forbindelser inkluderer alle kategorier av gangveier og sykkelveier, som bidrar til å bedre tilgjengelighet for gående og syklende (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Kvalitet handler om stedlige kvaliteter og utforming av omgivelser og fysiske kvaliteter i uterom (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Mobilitet Er et samleord for bevegelse, og handler om samhandling og sambruk mellom ulike transportformer (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Møteplasser brukes i denne oppgave om sosiale fellesrom utendørs, hvor møte mellom mennesker, eller menneske i møte med natur og sted skjer.

Målpunkt er de viktigste stedene folk oppholder seg på og oppsøker i hverdagen: for eksempel hjemmet, skolen og barnehagen- og butikker, offentlige og private servicesteder som kafeer og spisesteder, frisør og treningsstudio, i tillegg til attraksjoner (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Sosial bærekraft handler om inkludering, utjevning av sosiale ulikheter og om å skape fysiske steder som er gode for mennesker å leve i (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Uterom brukes i denne oppgaven om alle områder som er offentlig tilgjengelig. Uterommene er avgrenset av bygg eller andre naturlige fysiske avgrensninger. Uterommene kan inneholde fortau, gater, vei, plasser, parker, løkker og blågrønne områder (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Kapittel 2:

Bakgrunn

I kapitlet presenteres kunnskapsgrunnlaget for utforming av offentlige uterom med bakgrunn i FNs bærekraftsmål, Den europeiske landskapskonvensjonen samt nasjonale-, regionale- og lokale føringer. I tillegg oppsummeres et tidligere arbeid som er gjort på oppgaveområdet i forhold til trafiksikkerhet. Tilslutt gjennomgås utvalgte referanseprosjekter.

Mål og føringer

Under presenteres et utvalg av relevante planer og føringer som ligger til grunn for fremtidig planlegging og utforming av Strømsnes. Disse presenteres fra et internasjonalt- til lokalt nivå.

INTERNASJONALE

Den europeiske landskapskonvensjonen

Mangel på sammenheng, langsiktighet og forutsigbarhet i samfunnsutviklingen var grunnlaget for at Den europeiske landskapskonvensjonen trådte i kraft i 2004 (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2021). Formålet til konvensjonen er å bidra til å verne, forvalte og planlegge landskap (ibid.).

Med konvensjonen kom også en ny forståelse av hva landskap er, hvor det fremheves spesielt som leveområde for oss mennesker (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2017). Med dette setter konvensjonen tydelig fokus på hverdagslandskapet- landskapet der folk bor og arbeider (ibid.).

Norge godkjente avtalen i 2001 og har forpliktet seg til å følge den opp bl.a. gjennom å sikre bedre kvalitet og sammenheng i utviklingen av by og bygd (ibid.). Dette skal bidra til å øke livskvaliteten og helsen, og skape attraktive og bærekraftige lokalsamfunn som folk ser seg tjent med å bo og arbeide i, også i fremtiden (ibid.).

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er en global arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Planen består av 17 mål og 169 delmål (FN-sambandet, 2021).

For å oppnå en bærekraftig utvikling må samspillet mellom økonomiske, miljømessige og sosiale forhold være til stede (FN-sambandet, 2019). I denne oppgaven er det det sosiale aspektet ved bærekraftig utvikling som står sentralt, hvor bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn, er særlig relevant. Målet omhandler å gjøre byer og lokalsamfunn trygge, robuste og tilgjengelige (FN-sambandet, 2021). I delmål 11.4 og 11.7 er det særlig lagt vekt på å styrke vern av kultur- og naturarven, og at spesielt barn, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne skal ha tilgang på offentlige grøntområder og uterom (ibid.).

NASJONALE

Bærekraftige byer og sterke distrikt

I stortingsmeldingen om Bærekraftige byer og sterke distrikt (Meld. St. 18 (2016-2017), 2017) blir det pekt ut en retning for hvordan Norge skal oppnå en bærekraftig utvikling. Økt fokus på de offentlige uterommene og den fysiske utformingen av omgivelsene blir trukket frem som nøkkelmomenter i dette arbeidet, og beskrives slik i meldingen:

Utforminga av dei fysiske omgjevnadene har mykje å seie for kvardagen og livsutfaldinga til folk. Gode offentlege rom og møteplassar kan fremje kontakt mellom menneske og er viktig for det sosiale livet på staden. Grøne område og korridorar opnar for rekreasjon, fysisk aktivitet og naturopplevingar. Ved å ta vare på kulturminne og kulturmiljø styrkjer ein særpreg og identitet. (s. 84)

Nasjonal transportplan (NTP)

I NTP satses det på å bygge, vedlikeholde og organisere infrastruktur og transportløsningene bedre for å tilpasse seg fremtidig behov over hele landet (Meld. St. 33 (2016-2017), 2017). Planen omfatter også en satsning på myke trafikanter og kollektivtransport. Her skal det vektlegges et livsløpsperspektiv med særlig hensyn til barn og unge (ibid.).

Med et livsløpsperspektiv henvises det til at "Fremtidens lokalsamfunn må planlegges med tanke på barn og unges behov, både når det gjelder spillerom, sikkerhet og folkehelse" (s. 130). For å tilrettelegge for dette påpekes det at det er "de mindre, lokale tiltakene som gang- og sykkelveger og utforming av holdeplasser og stasjoner, som har størst betydning for barns hverdagsliv og muligheter til å bevege seg trygt i nærmiljøet" (s.130).

REGIONALE OG LOKALE

Strategi for stedsutvikling

I Strategi for stedsutvikling av Nordland Fylkeskommune (2015) trekkes det også frem at "fysisk planlegging og investering i offentlige uterom er viktig i arbeidet med å bygge robuste lokalsamfunn" (s. 6). Det presiseres at det er et særlig fokus på at uterommene skal være funksjonelle, tilgjengelig og attraktive (ibid.). Rapporten peker på at det er spesielt viktig å styrke den offentlige samtalen om gode offentlige uterom "i et fylke som ikke har en lang og sterk urban tradisjon" (Nordland fylkeskommune, 2015 ,s. 4).

Kommuneplan

Fauske kommune ønsker å være en fremtidsrettet kommune hvor visjonen er å skape god velferd, vekst og utvikling (Fauske kommune, 2022). Og i Kommuneplanens arealdel sjø og land 2018 - 2030 står det at "Folkehelsearbeid skal inngå som en viktig del av kommunens virksomhet på alle enheter og forankres både planmessig, organisatorisk, faglig og økonomisk" (s. 20).

KOMMENTAR:

Fellesnevneren for planene og føringene fra internasjonalt- til nasjonalt nivå er at de kobler sammen den fysiske utformingen av omgivelsene våre med folkehelsen. Tilrettelegging og tilgjengeliggjøring av de offentlige uterommene blir løftet frem som en viktig faktor i fremtidig planlegging.

Utover at Fauske kommune har en klar visjon og skal ha et folkehelseperspektiv i alt de gjør, er det få konkrete planer for hvordan visjonen skal gjøre seg gjeldende på Strømsnes. Mangel på konkretisering i kommuneplanen viser, som det nevnes i "Strategi for stedsutviklingen", at det er et stort behov for å styrke den offentlige samtalen om gode offentlige uterom.

Mennesket i det offentlige uterom

DAGENS UTFORDRINGER

Planleggingen har over lengre tid hatt fokus på hvordan en kan håndtere og legge til rette for en økende biltrafikk. Dette har ført til at mennesket har fått mindre plass i det offentlige uterom. Å ferdes til fots eller på sykkel skjer ofte på bilens premisser. På Strømsnes, som på så mange andre steder, har dette ført til et bildominert sentrum med lite menneskelig aktivitet, dårlige sammenhenger og store flater avsatt til vei og parkering.

I "Byrom- en idehåndbok" skriver Kommunal- og moderniseringsdepartementet at dagens utfordringer, som beskrevet over, er et resultat av mangel på tverrsektorielt samarbeid og en uavklart ansvarsfordeling (2016). Med en rekke ulike eiere og forvaltere, både kommunalt og privat, trengs en overordnet strategi for å kunne koordinere og avklare ansvar for utvikling, forvaltning, drift og vedlikehold (ibid., s. 9).

BÆREKRAFTIG MOBILITET

Å snu om på utviklingen og heller planlegge steder for mennesker i øyehøyden er noe arkitekten Jan Gehl har arbeidet mye med. I boken "Byer for mennesker", skriver Gehl at vi gjennom planleggingen i mye større grad må invitere flere til å gå, sykle og oppholde seg i de offentlige uterommene (s. 16).

Hverdagens opplevelser i uterommene skjer ofte i forbindelse med daglige reiser fra hjemmet til barnehage, skole, jobb eller fritidsaktiviteter. Reiser er derfor en viktig funksjon til de offentlige uterommene, og ved å etablere trygge og

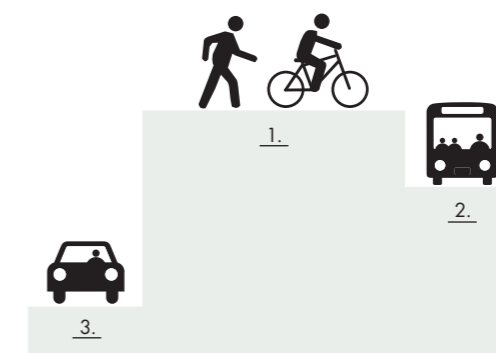
inkluderende uterom, med utgangspunkt i en bærekraftig mobilitet, vil det være lettere og mer attraktivt å velge en aktiv transportform på de daglige reisene (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

AKTIVITET

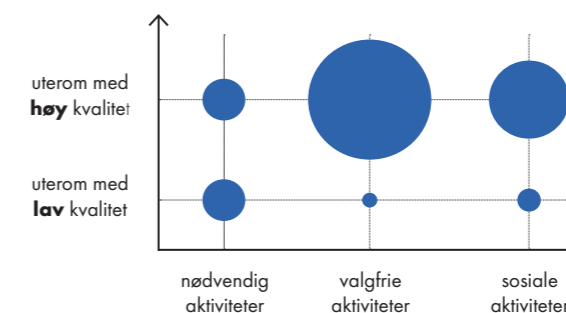
I tillegg til en bærekraftig mobilitet, hevder Gehl at det i stor grad handler om å kunne tilby varierte og sammensatte aktiviteter hvor hverdagens nødvendige, rekreative og sosiale aktiviteter blandes (Gehl, 2010). Gehl skriver at "Mennesker samles, hvor det foregår noe, og søker spontant hen, hvor andre mennesker er", og hevder at mennesket i seg selv er uterommets største attraksjon (Gehl, 2010, s. 35). Å tilrettelegge for menneskelig aktivitet blir derfor en selvforsterkende faktor i arbeidet med å skape attraktive og levende steder hvor tilstedeværelse av menneskelig aktivitet gjør steder mer attraktive for andre.

KVALITET

Hva som oppleves som god kvalitet kommer an på øyet som ser. Kommunal- og moderniseringsdepartementet hevder at man mer generelt kan si at god kvalitet i stor grad handler om å utforme anvendelig og brukbare uterom som beriker hverdagsøyeblikkene (2016). I likeså argumenterer Gehl for at attraktive uterom tilbyr kvaliteter innenfor kategoriene beskyttelse, komfort og herlighetsverdier (2010, s. 249). Kategoriene bygger hierarkisk på hverandre hvor beskyttelse ligger i bunn, etterfulgt av komfort og herlighetsverdier. Dette vil si at ved større

Figur 2: Prinsipp for bærekraftig mobilitet. Gående og syklende har 1. prioritet, kollektivtransport har 2. prioritet og bilen har 3. prioritet. (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016).

Figur 3: Sammenhengen mellom kvalitet og aktivitet. For de fleste fungerer Strømsnes i dag som et sted hvor en kan utføre nødvendige aktiviteter, som å handle på matbutikken eller gå til lege. Som figuren viser, påvirker ikke uterommets kvalitet de nødvendige aktivitetene, men har til gjengjeld mye å si for valgfrie- og sosiale aktiviteter (Gehl, 2010).

mangler i kategorien for beskyttelse, er det ifølge Gehl, så å si meningsløst å tilstrebe kriteriene i de øvrige kategoriene før manglene er løst (2010, s. 248).

For å kunne oppnå god steds kvalitet ligger mye av nøkkelen i stedlig tilpasning (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016). I boken "Regional tenkning" skrev Erik Lorang allerede i 1977 at det "regionale særpreg i landskap, byer, grender og nærmiljø er [...] i større fare enn noensinne for å bli nøytralisert, forflatet, oversett og utslettet" (s.7). Stedskvaliteter som utsikt, terrengforskjeller og vannkanter må undersøkes og kartlegges for å kunne drive en utvikling som er forankret i regionale og lokale forhold (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016). I tillegg argumenteres det for at kulturhistoriske spor kan brukes som ressurs når områder skal utvikles, fornyes eller repareres (ibid.). Ved å ta vare på og videreføre historien er man med på å styrke og videreføre stedets særpreg og identitet.

KVALITETSKRITERIER

BESKYTTELSE

Beskyttelse handler om å føle seg trygg, både i møte med trafikk og andre mennesker. Dette innebærer å bli skånet mot ubehagelige sanseinntrykk, som støy og forurensning, unngå fysiske barrierer og ha mulighet til å søke le mot vær og vind. Her har også uterommes førsteetasjer mye å si for hvor trygt det oppleves (Gehl, s. 109). Detaljerte, åpne og varierte fasader hvor lys fra butikkvinduer strømmer ut, og hvor en kan se parkerte sykler og møblering er med på å øke tryggheten, også på kveld og nattestid ved lite aktivitet (ibid.).

KOMFORT

Komfort handler om å tilby de viktigste aktiviteter for menneskers bruk av uterom. Dette omfatter å invitere til å gå, stå, sitte, se, snakke, høre og ulike former for utfoldelse, både gjennom alle døgnets timer og årets sesonger (s. 248).

HERLIGHETSVERDIER

Herlighetsverdier omfatter kvaliteter som stimulerer sansene våre. Dette dreier seg om "farger fra bygg, kunst, vegetasjon, dufter fra trær, bakeri og sjø, lyder fra raslende løv, rennende vann eller stemmer" (KMD, 40).

Uterom i nord

I arbeidet med å utforske hvordan man kan utforme gode offentlige uterom i en nordnorsk kontekst er masteroppgaven "Et samfunn i motvind- offentlige rom og møteplasser tilpasset værharde kystlandskap" (2020) aktuell. I oppgaven argumenterer Sigrid Bjorbekkmo for behovet for en stedsutvikling i nord som er tilpasset stedlige, naturgitte og kulturelle forhold hvor klima er den sentrale premissgiveren (ibid.).

Stedsutvikling i Nord-Norge baseres ofte på turisme, og Bjorbekkmo påpeker i oppgaven viktigheten av å drive en stedsutvikling som prioriterer de lokale innbyggerne først. Hun mener at økt bostedsattraktivitet gir grunnlag for de som allerede bor på et stedet til å bli værende, og skriver at "god stedsutvikling [...] vil appellere til besøkende og tilflyttere også" (ibid., s. 128).

Å planlegge for attraktive og levende uterom i nord handler om å legge de stedlige premissene til grunn. På steder som Valnesfjord, med kort avstand mellom fjære og fjell, er man bundet til veinettet ligger i dalbunnen, eller går langs vann og fjord. De fleste som ønsker å gå eller sykle fra hjemmet sitt i Valnesfjord til sine daglige

gjøremål har som regel bare valget mellom å ta til høyre eller venstre, med retur samme vei, hvor man deler veien med bilen. For å styrke og tilgjengeliggjøre en større del av nærområdet mener Bjorbekkmo at gode forbindelseslinjer mellom funksjoner, uterom og turområder vil være et viktig tiltak (2020).

I masteroppgaven presenterer Bjorbekkmo 17 utformingsprinsipper som er spesielt viktige i utformingen og planleggingen av offentlige uterom i nord. Herunder er blant annet kultur, tilgjengelighet, belysning, utfordring av sesongene, skape ly og le, tilrettelegge for uværsteder og å skape bindinger mellom uterom og innendørstilbud noen av utformingsprinsippene (Bjorbekkmo, s. 130-133).

Trafikksikkerhet på Strømsnes

Etter omleggingen av Rv. 80 i 2011 har trafikksituasjonen på Strømsnes vært snudd på hode, se endringen s. 62. På bestilling fra Statens Vegvesen, ble Strømsnes utredet med hensyn til trafikksikkerheten gjennom bacheloroppgaven "Trafikksikkerhetsinspeksjon på Strømsnes i Valnesfjord- Analyse og forslag til avbøtende tiltak" (Barthel et al., 2017).

Med bakgrunn i et trafikksystem som fremstår uoversiktlig og uferdig, konkluderer oppgaven med at det er nødvendig med utbedringer, spesielt med tanke på at sentrum er en del av skoleveien til mange barn og unge (Barthel et al., 2017). For å minske konfliktområder og gjøre sentrum tryggere og mer oversiktlig foreslås det en trearmet rundkjøring, plassert på arealene til dagens T-kryss, som det beste alternativ for å bedre trafikksikkerheten (ibid.).

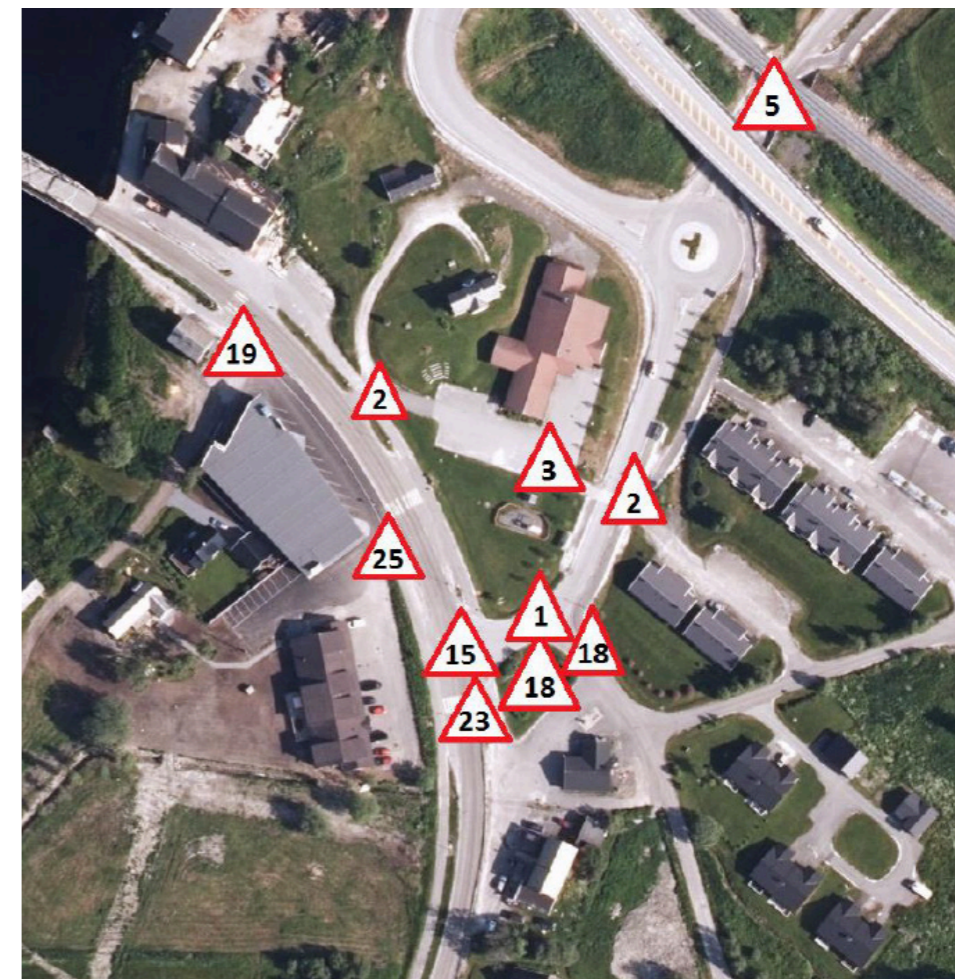
Figur 4: Foreslått utforming med en rundkjøring på arealene til dagens kryss (Barthel et al., 2017).

KOMMENTAR:

Ved å etablere en rundkjøring på arealene til eksisterende kryss vil dagens uavklarte situasjon bli mer oversiktlig og forutsigbart på dette punktet. Slik jeg ser det løser rundkjøringen kun deler av sentrums utfordringer, og det er først og fremst bilen som får økt komfort gjennom sentrum med denne løsningen. Som resultatet etter spørreundersøkelsen viser, se figur 5, er det

flere punkter som er uløst med tanke på dagens utfordringer.

I prosjekteringen ser jeg derfor på et større område, enn hva denne oppgaven behandler, og ønsker å vise et forslag som fremmer en bærekraftig mobilitet på Strømsnes.

Figur 5: I spørreundersøkelse som ble gjennomført i arbeidet med bacheloroppgaven fikk elever og foreldre mulighet til å peke på områder hvor de har opplevd farlige situasjoner, eller synes det er skummelt i trafikken. Illustrasjonen viser at det oppleves farlig alle steder der en må krysse innkjørsler eller veier, spesielt i området tilknyttet krysset, og det oppstår stadig "nære-på"-situasjoner. I undersøkelsen kom det også frem at flere elever hadde valgt å gå eller sykle til skolen om trafikksikkerheten hadde vært bedre gjennom sentrum (Barthel et al., 2017).

Referanseprosjekter

På de følgende sidene presenteres tre referanseprosjekter. Disse er valgt ut fordi de har overføringsverdi til prosjektområdet på Strømsnes.

- Hamaren aktivitetspark legger vekt på folkehelse og tilgjengeliggjøring.
- Stortorget i Hamar viser helårsbruk.
- Longyearbyen masterplan eksemplifiserer hvordan lys kan brukes gjennom årstidene for å fremheve lokalt særpreg.

Hamaren aktivitetspark

Beliggenhet: Fyresdal, Telemark
Byggeår: 2017
Landskapsarkitekt: Sør Arkitekter
Søndergaard Rickfelt AS

Om:

Fyresdal kommunen ønsket å tilrettelegge utgjengelige naturkvaliteter i nærområdet, med formål om å forbedre folkehelsen (NLA, u.å.).

Prosjektet inneholder et universelt utformet stinett med ulike sekvenser som gir brukeren ulike opplevelser på stien. Sitteplasser ligger jevnt fordelt, og noen steder er det tilrettelagt for bading og fiske. Prosjektet har fått flere priser, blant annet for universell tilgjengelighet (NLA, u.å.).

Prosjektets relevans:

Prosjektet viser hvordan universelt utformet turstier bidrar til at flere kan komme seg ut og oppleve kvaliteter som tidligere var utgjengelig i nærområdet.

Kulturhistoriske elementer er brukt i utformingen for å styrke stedets identitet og omdømme.

Figur 6: Hamaren aktivitetspark (Sør Arkitekter, 2017).

Figur 7: Hamaren aktivitetspark (Sør Arkitekter, 2017).

Stortorget

Beliggenhet: Hamar, Innlandet
Byggeår: 2014
Landskapsarkitekt: Bjørbekk & Lindheim AS

Om:

Hamar kommune ønsket å skape et attraktivt tyngdepunkt i den vestre delen av byen (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016, s. 85). Flerbruk og årstidsstrategier med særlig fokus på vinteren lå som kriterier for prosjektet (ibid.).

I tillegg tilrettelegges det for aktivitet gjennom utlån av skøyter og på byens fortau strøs kun halve bredden, slik at det er mulig å benytte spark og akebrett på den andre halvdel (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016, s. 27).

Figur 8: Vintersituasjon (Hamar Kommune, 2018).

Prosjektets relevans:

Prosjektet viser hvordan man med god planlegging kan skape flerfunksjonelle uterom som står seg godt gjennom de ulike årstidene. Strømsnes kan ha lange og kalde vintre og å tilrettelegge for aktiviteter på denne årstiden vil være viktig for å sikre bruk gjennom hele året.

Figur 9: Sommersituasjon (Bjørbekk og Lindheim, u.å.).

Longyearbyen masterplan

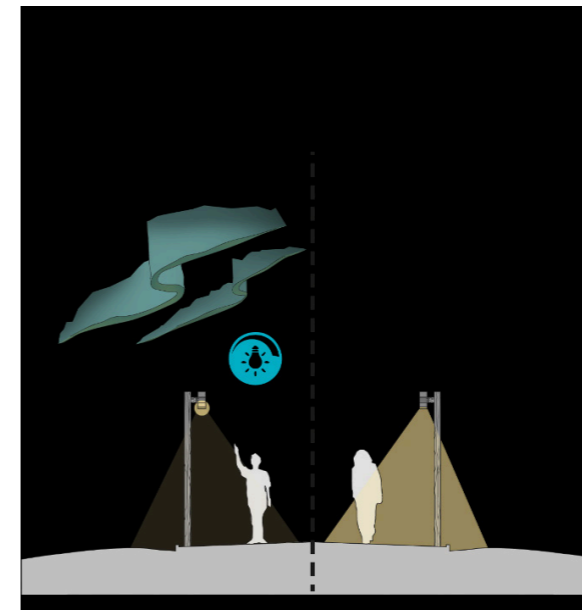
Beliggenhet: Longyearbyen, Svalbard
Utførtr: 2017
Landskapsarkitekt: Agraff

Om:

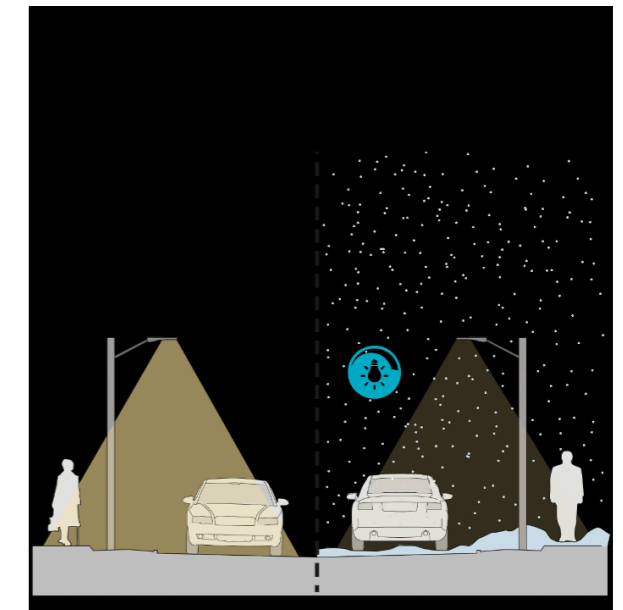
Visit Svalbard og Longyearbyen lokalstyre ønsket seg en helhetlig plan for utendørs ferdsel og opplevelser (Agraff Arkitektur et al., 2017). I arbeidet med dette ble det utarbeidet en belyningsstrategi hvor det overordnede målet var å skape et tydelig gatenettverk, forsterke møteplassene og understøtte byens særegne kvaliteter.

Prosjektets relevans:

Utfordringene i Longyearbyen med mye lysforurensning i form av belysning med høy styrke og mye blanding, er relaterbart til Strømsnes. I lysplanen til Longyearbyen legges det særlig vekt på kvaliteter tilpasset lokalt klima og årstidsvariasjoner. Planen foreslår en belyningsstrategi med en dynamisk belysning som tilpasser seg forholdene. Eksempelvis at belysningens intensitet responderer på variasjon i veidekke, og koblet til nordlysvarsel slik at nordlys, nattehimmel og fjell lettere kan ses fra byen.

Figur 10: Prinsippsnitt nordlys (Agraff Arkitektur et al., 2017).

Figur 11: Prinsipp snødekt bakke (Agraff Arkitektur et al., 2017).

Kapittel 3:

Strømsnes

Kapitlet presenterer oppgaveområdet fra overordnet- til lokalt nivå, og gir kunnskap om stedets kontekst og karakter. Resultatet fra spørreundersøkelsen oppsummeres, og registreringer og analyser presenterer dagens utfordringer.

Historisk tilbakeblikk

NATURRESURSER

Kommunens arealer inneholder store naturressurser i form av vannkraft og mineralforekomster (Fauske kommune, 2017). Fra 1887 til 1991 var det gruvedrift i Sulitjelma (Industrimuseum, u.å.). Og i Løgvallen på Fauske ligger Norges største marmorbrudd (Norwegian Rose, u.å.). Driften ble etablert i 1884, og det tas fortsatt ut stein her i dag (ibid.).

I Valnesfjord ble det startet drift og tatt ut skifer fra et brudd på Kistrand fra 1880 til midten av 1900-tallet (Kosmo, 1980). I en annonse i Bodø Tidene fra 1894 sto det følgende om bruddet:

Et Glimmerskiferstenbrud i Valnæs fjorden har begynt Drift.[...] Da Skiferstenen er [...] Glimmer og af en usædvanlig god Kvalitet, skal der være Grund til at antage, at driften vil lønne sig. En saadan Skifer, som den fra Valnæs fjorden skal ikke kunne erholdes nordenfor Trondhjem [...]. (referert i Kosmo, 1980, s.86)

Skiferen fra Kistrand ble levert til hele fylket, og brukt til takteking på alt fra offentlige bygg til uthus. Bruddheller i diverse størrelser skulle også være "meget tjenlig" til butikk- og kjellergulv (Kosmo, s. 86).

JORDBRUKSBYGDA

Valnesfjord er fra gammelt av betegnet som ei jordbruks- og fiskeribygd (Valnesfjord samvirkelag, 1967). Gunstig jordsmonn, med mye marin strandavsetning, ga grunnlag for bosetning. Gårdene var små og produserte først og fremst det man trengte til egen husholdning, med grønnsaksåker, bærbusker og et par melkekyr (Valnesfjord samvirkelag, 1967). For å spe på inntekten var mange av mennene fiskerbønder, og reiste i sesong på lofotfiske (ibid.).

SENTRUMSUTVIKLINGEN

På Strømsnes startet de første forretningene ved vannkanten av Straumen på slutten av 1800-tallet og starten av 1900-tallet. Straumen, som er navnet på den smale forbindelsen mellom Valnesfjorden og Valnesfjordvatnet, var den gangen den viktigste transportåren inn til bygda (Valnesfjord samvirkelag, 1967).

Langs vannkanten lå dagligvarer, bakeri, trelast, post og den lokale banken, se bilde neste side (Valnesfjord Historielag, samtale, 1.mars 2021). Varer og post ble hentet fra dampskip som lå og ventet ute på fjorden (Valnesfjord samvirkelag, 1967). Inn til Strømsnes var det for grunt for større båter, og man brukte derfor prammer

for å hente varene inn til land. Prammene ble også brukt som persontransport, på det knapt 60 meter lange stykket over Straumen, for folk fra Furnes og Kistrand som hadde ærend på Strømsnes (ibid.).

Etterhvert som veinettet ble bygget ut og det kom bro over Straumen i 1923, har sentrumsfunksjonene flyttet seg mer og mer opp fra Straumen og i tilknytning til veien. I senere tid har sentrum ytterligere forsterket sin posisjon rundt veien, og sentrums tyngdepunkt ligger nå rundt et stort veikryss.

OPPSUMMERING

I dag er det lite som vitner om at Straumen har vært en viktig del av historien til Strømsnes. Mange av byggene ved vannkanten er borte og masser har blitt fylt ut. Dette har gjort det bratt og ulendt ned til vannkanten. Gjennom 1900-tallet, i takt med utviklingen av samfunnet, har det gradvis foregått en forflytning av sentrum. Dagens sentrum har for lengst vendt ryggen til det som en gang var.

I prosjekteringen ønsker jeg derfor å bringe frem og ta vare på historien for å styrke Strømsnes som bygdas sentrum. Dette gjøres gjennom en

revitalisering av Straumen ved å tilrettelegge for opphold og aktiviteter, som båtliv, bading og fiske. Jordbruksidentiteten fremheves ved å styrke Kulturhaugens posisjon og utforming. I tillegg benyttes skifer som materiale på utvalgte overflater i sentrum.

Figur 12: Bildet er tatt fra Furnes mot Strømsnes. Langs Straumen ligger byggene vendt mot vannet. Dagens sentrum besto av dyrket mark. Til venstre i bildet, bak byggene ved Straumen, ligger Strømsgård på det som i dag kalles Kulturhaugen. Bildet er tatt mellom 1923 og 1940 (Nahlin, J. E., u.å.).

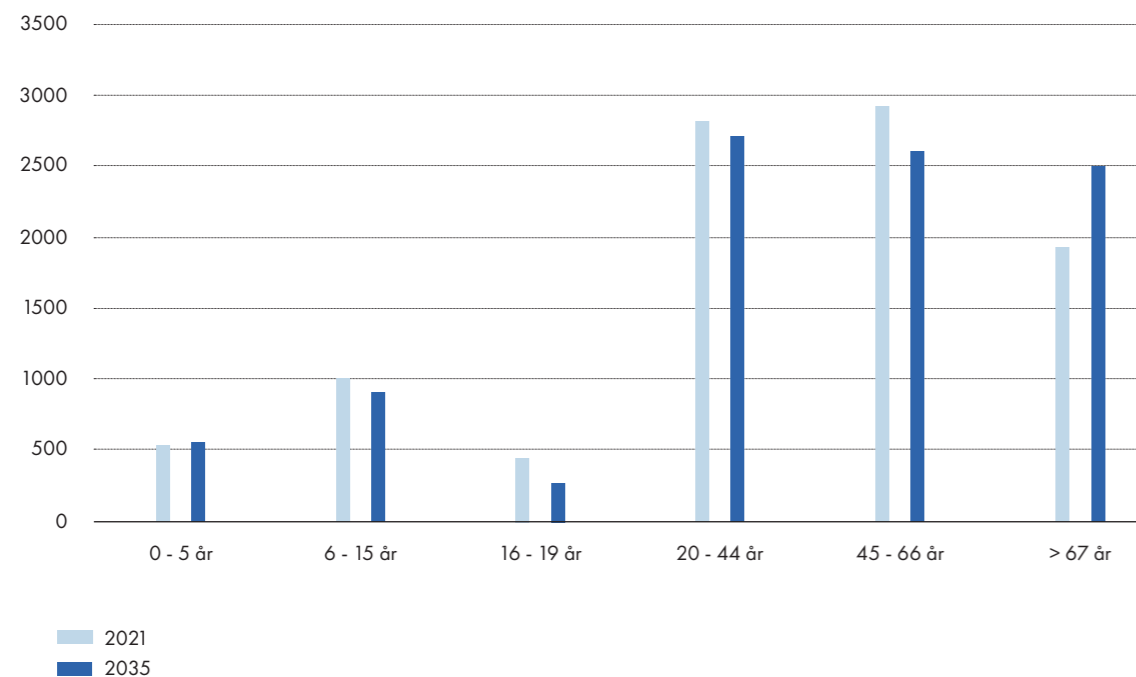
Menneskene

BEFOLKNING

Fauske kommune har totalt 9622 innbyggere (Statistisk sentralbyrå, 2021), hvorav omtrent 1550 av disse bor i Valnesfjord (Wikipedia, 2021).

Befolkningsframskrivninger for kommunen viser, i likhet med mange andre norske kommuner i distriktene, at andelen av den eldre befolkningen vil øke kraftig parallelt med en betydelig nedgang i de yngre aldersgruppene (Fauske kommune, 2017). Frem mot 2050 viser prognosene en

total nedgang på 397 innbyggere i kommunen (Statistisk sentralbyrå, 2021). Allerede i 2035 vil aldersfordelingen av befolkningen ha endret seg markant (Fauske kommune, 2017)

Figur 13: Tabellen sammenligner dagens innbyggertall og befolkningsframskrivningen i kommunen fordelt i aldersgrupper. (Statistisk sentralbyrå, 2021) (Fauske kommune, 2017)

FOLKEHELSE

Fauske kommune sette folkehelsearbeidet høyt. I Kommuneplanens arealdel sjø og land 2018-2030 står det at "Folkehelsearbeid skal inngå som en viktig del av kommunens virksomhet på alle enheter og forankres både planmessig, organisatorisk, faglig og økonomisk" (s. 20).

I folkehelseprofilen for Fauske kommune for 2021 kommer det frem flere utfordringer kommunen står ovenfor (Folkehelseinstituttet, 2021). Under er det trukket frem noen punkter fra profilen som er verdt å merke seg:

- Kommunen skårer lavere enn landsgjennomsnittet generelt på trivsel og mestring i skolen.
- Bare 61% av ungdommene i ungdomsskolen er fornøyd med lokalmiljøet, noe som er 7% lavere enn landsgjennomsnittet.
- 22% av ungdommene sier de er ensomme.
- I befolkningen forøvrig oppgi 17% at de har psykiske symptomer og/eller lidelser, og på landsbasis vet vi at bare tre av ti voksne oppfyller anbefalt mengde fysisk aktivitet.

OPPSUMMERING

Tallene fra befolkningsframskrivningen viser at det i fremtiden må planlegges for et aldersvennlig samfunn, samtidig som det arbeides aktivt for å beholde og øke andelen innbyggere i de yngre aldersgruppene. Dagens utfordringer må tas på alvor, og en helhetlig plan for Strømsnes vil være et tiltak som kan styrke folkehelsen på de punktene kommunen skårer lavt på i folkehelseprofilen.

Kultur

LOKAL STEDSUTVIKLING

I Valnesfjord er det uttalte målet å nå 2025 innbyggere innen 2025. Dette innebærer en økning på 500 mennesker. For å nå dette målet har det blitt igangsatt ulike stedsutviklingsprosjekter, deriblant Bolystprosjektet i 2013-2015. Med bolystprosjektet ble det igangsatt flere seminarer og workshops.

Gjennom mange år med mobilisering fra bygdas innbyggere åpnet en ny og større Coop-butikk i 2016, og ny barne- og ungdomsskole med flerbrukshall og aktivitetspark sto ferdig høsten 2018. I tillegg har flere tomme lokaler i sentrum

fått nytt innhold med nyetablerte bedrifter som Fossumkollektivet, Søstrene Suse bistro, Han Sylte, Kooperativet Gym og Vilje Frisør.

ARRANGEMENTER

Gjennom året er det mange små og store arrangementer innenfor idrett, musikk, teater og kultur i Valnesfjord. I sentrum arrangeres blant annet bygdedagen i august, julegrantenning første søndag i advent og lefsekafe på lørdager.

Det har ved flere anledninger oppstått populære enkeltarrangement, som for eksempel minifestivalen "Tøffe Tak" i 2013. Ved sistnevnte arrangement ble taket på et

planlagt revet bygg, som senere skulle gi plass til den nye coopbutikken, benyttet som scene. Gresskråningen over veien, på Kulturhaugen, ble brukt som tribune av publikum.

IDENTITET

Identiteten i Valnesfjord er knyttet til natur, næring og idretts- og kulturaktiviteter. Bygda markedsfører seg ofte som kulturbygda. Med Nord-Norges største gulrotprodusent, brukes også gulrotbygda i markedsføring.

Figur 14: Tøffe tak (Bringslimark, 2013).

Figur 15: På lefsekafe serveres møsbrømlfse. Lefsa er spesiell for regionen og har et solid fotfeste i Valnesfjord (Veigård, 2014).

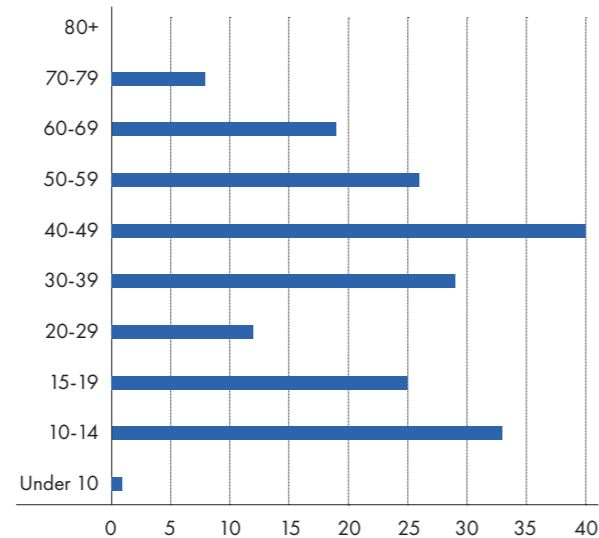
Figur 16: Bygdedag (Bredal, 2017).

Innbyggernes opplevelse og bruk

Utformingen av de offentlige uterommen våre avgjør hvordan vi bruker dem, og er i stor grad med på å forme hverdagslivene våre. Jeg fant det derfor nyttig å lage den digitale spørreundersøkelsen "Bruk og opplevelse av Strømsnes sentrum". Responsen bar preg om et stort engasjement for bygda, og ga meg et bredt innblikk i hvordan innbyggerne opplever og bruker sentrum i dag, og ikke minst hva de ønsker seg i fremtidens sentrum

Totalt fikk spørreundersøkelsen 193 respondenter hvor:

- 88% bor i Valnesfjord
- 10% har bodd i Valnesfjord
- 2% har aldri bodd i Valnesfjord

Aldersfordeling på respondentene.

OPPSUMMERING

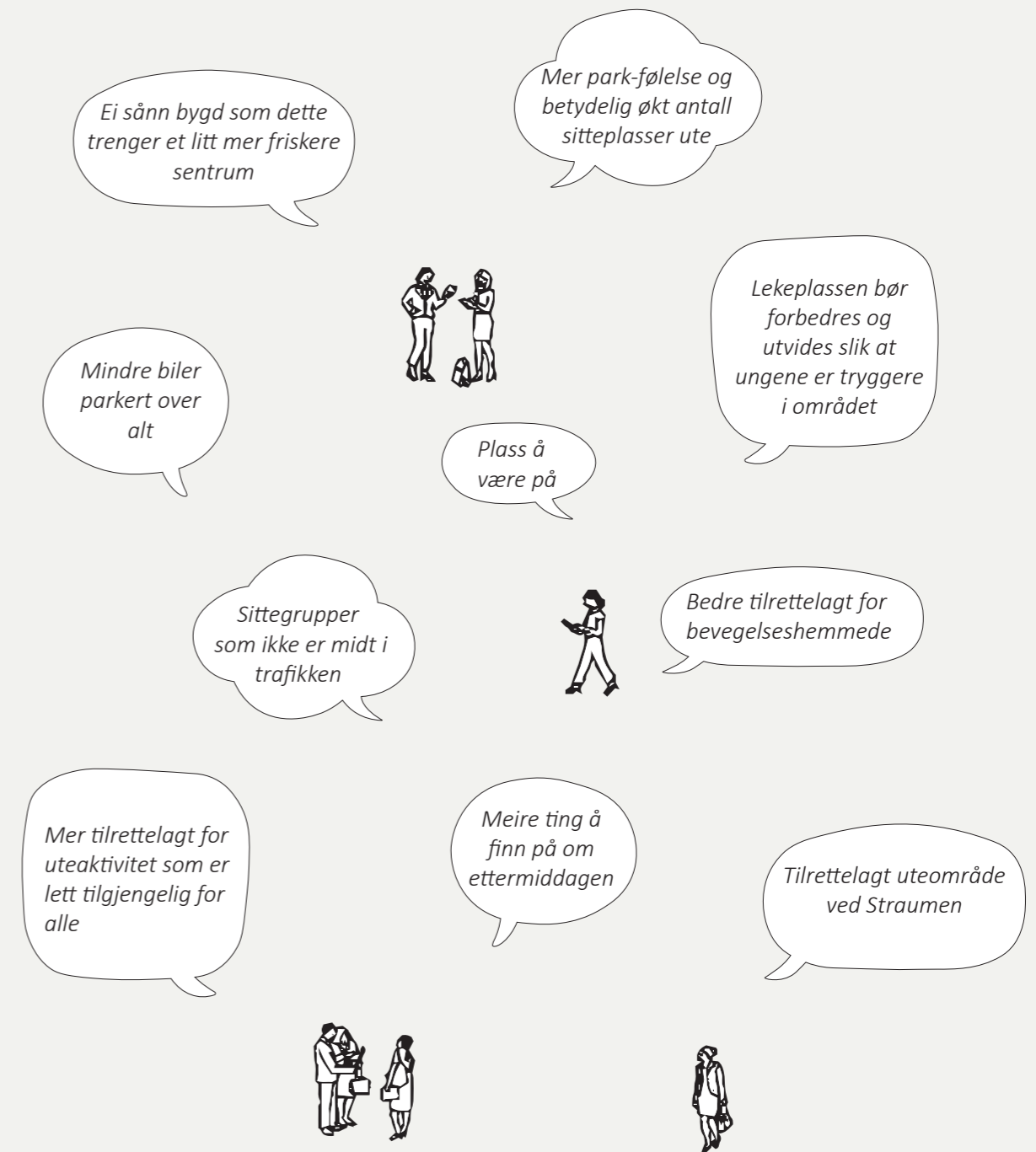
Det er ikke tvil om at folk setter pris på roen og nærheten naturen i Valnesfjord tilbyr. Mange trekker i tillegg frem menneskene som bor der som en viktig kvalitet med stedet.

Folk flest setter stor pris på funksjonene som er i sentrum i dag, med legesenter, flere kafeer, dagligvarehandel, treningssenter og frisør. Til tross for dette sier flesteparten av de spurte at de på en ukentlig basis hovedsakelig bare bruker sentrum for dagligvarehandel og gjennomfart.

Svarene spriker litt, og noen synes sentrum er bra nok slik det er i dag. Men et gjennomgående tema for majoriteten av respondentene er et ønske om økt trafiksikkerhet for myke trafikanter. I tillegg sier mange at det trengs en bedre kobling til Straumen.

Et betydelig flertall anser dagens tilbud av benker og sittemuligheter for dårlig. Felles for disse er at en ønsker seg bedre og flere sitteplasser i opparbeidede grøntområder, som ikke er i tilknytning til eksisterende uteserveringen. Også oppholdsplasser under tak etterspørres blant flere respondenter.

Lekeplassen betraktes av fler som en viktig møteplass, men at dagens utforming og tilstand ikke er tilfredsstillende. For bygdas ungdommer nevnes bedre sykkelparkering, arealer for sykkel og skate, tilgang til vannet og flere steder å bare være, som de viktige sakene.

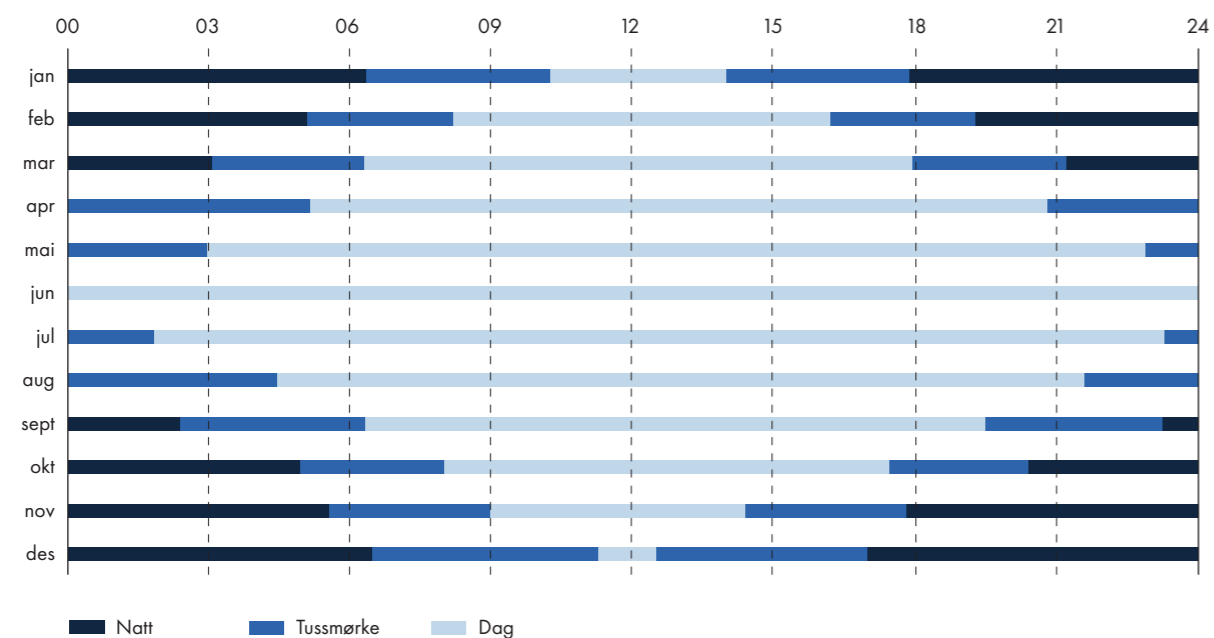

Sitatene i snakkeboblene er hentet fra spørreundersøkelsen for å gir et innblikk i svarene.

Lokale forhold

DAGLENGDE

At Valnesfjord ligger nord for polarsirkelen gjør at daglengden gjennom året varierer mye. Som tabellen under viser, krymper daglengden betraktelig fra september og frem til vintersolverv , 21. eller 22.desember, hvor det bare er 54 minutter dagslys (Time and Date, u.å.). Etter vintersolverv blir dagene lengre dag for dag. I gjennomsnitt er det 4 timer og 28 minutter dagslys gjennom desember, januar og februar (ibid.). I den mørkeste tiden er forekomsten av nordlys lett å se. I periodene hvor solen står lavt utspiller det seg ofte et fantastisk lys ved soloppgang og-nedgang.

Figur 17: Daglebde (Time and Date, u.å.).

De lengste dagene finner vi i juni og deler av juli med midnattssol. I denne perioden går ikke solen under horisonten og ved klarvær kan man se solen gjennom hele døgnet.

NEDBØR

Gjennomsnittlig nedbørsmengde per år for Valnesfjord er 1350mm (Yr, u.å.). Snittet fra de 10 siste årene viser at det er 161 dager med nedbør i året, hvor det fra slutten av oktober til starten av mai kan komme som snø.

TEMPERATUR

Temperaturen gjennom året varierer mye, og på grunn av forskjeller i de lokale forutsetninger i landskapet, er det ofte også store forskjeller innad i Valnesfjord. Et eksempel på dette er at det på Strømsnes, som ligger i et lavbrekk, ofte er lavere temperatur på vinteren siden kaldlufta blir stående.

Fra de 10 siste årene er laveste målte temperatur - 20,0°C i januar 2016, og høyeste målte temperatur 33,1°C i juli 2019 (Yr, u.å.). Årsgjennomsnittet ligger på 5°C, mens gjennomsnittstemperaturen henholdsvis vinter og sommer er -1,7°C og 13,0 °C (ibid.).

VIND

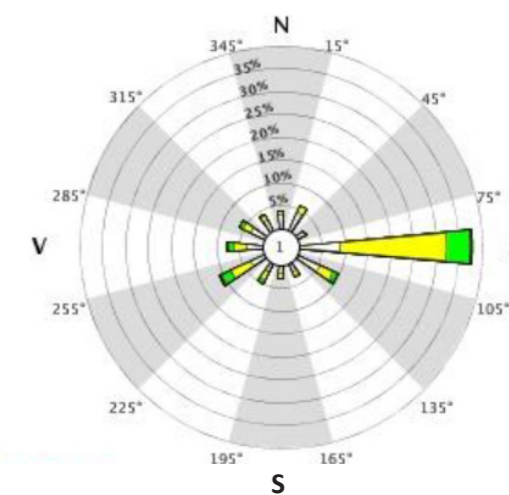
Dominerende vindretning for Strømsnes og regionen for øvrig er østlig (Fauske kommune, 2017). Strømsnes har et kystklima hvor vinden hovedsakelig styres av temperaturforskjeller mellom land og hav. Østavinden, fralandsvinden, kommer med varmere luft og godvær på sommeren, og kaldere vær på vinteren. Vestavinden, pålandsvinden, er ofte nedbørspforende med kald luft på sommeren og varmere luft om vinteren.

OPPSUMMERING

På Strømsnes er det store variasjoner i klima gjennom året, med mørke kalde vintre og lyse varme somre. Uterommene må derfor planlegges slik at man har mulighet for å søke ly for vær og vind, samtidig som de tilbyr aktiviteter hvor en er i bevegelse.

Figur 18: Gjennomsnittstemperaturer Valnesfjord (Yr, u.å)

Figur 19: Vindrose (Fauske kommune, 2017).

Figur 20: Nordlys over Valnesfjord. Bilde tatt fra fjæresteinene på Haukland. I forgrunn ligger utløpet til Straumen, med boligfeltet Furnes bak. I bakgrunnen ligger de karakteristiske Kistrandfjellene (Jensen, u.å.).

Landskapet

LANDSKAPET

Landskapet i Valnesfjord inneholder alt fra fjord til fjell. Valnesfjorden utgjør en fjordarm som strekker seg nord fra Skjerstadjorden. Fra fjorden går landskapet over i en u-dal, Jordbrudalen, hvor Strømsnes ligger i overgangen mellom fjord og dal.

Valnesfjord utgjør et skille i de store landformene i regionen, hvor de alpine fjellene i nordvest går fra spisse tinder over til slake innlandsfjell- og åser i øst (Wikipedia, 2021). Lavere terrengformer, som avrundede åsrygger, danner mindre landskapsrom innenfor de store landformene. Fjellpartiet rundt dalen i nordvest ligger i Sjunkehatten nasjonalpark, som ble vernet i 2009.

Turmulighetene i det varierte landskapet er mange, og gjør at Valnesfjord er et populært turmål, både blant innbyggerne og folk fra regionen for øvrig.

VEGETASJON

Området hører til "Nordlands maritime bjørk- og furuskogsregion" (Miljødirektoratet, u.å.), og ligger i klimasone 6 (Eliteplater, u.å.). Vegetasjonen består hovedsakelig av bjørkeskog med innslag av selje, osp, rogn og furu (Miljødirektoratet, u.å.). Flere steder domineres av store felt med plantet gran (ibid.).

Figur 21: (Norgebilder, 2015).

Strømsnes med nærmiljø

Analysen setter Strømsnes i kontekst med nærliggende landskap og funksjoner. Innenfor en radius på 1 kilometer ligger boligfeltene på Furnes og Hagenes. Offentlige funksjoner som kunstgressbane, skole, barnehage, flerbrukshall, aktivitetspark og kirke ligger på Løkås innenfor den samme kilometers radiusen.

1. HJERTELØYPA

Hjerteløypa er en sentrumsnær rundløype med benker og rasteplasser, og sto klar høsten 2017. Konseptet bak navnet er et ønske om å bedre folkehelsen, hvor løypa skal stimulere til økt fysisk aktivitet i hverdagen, for alle, uansett funksjonsnivå. Med dagens trase er tanken at den sammen med de ønskede forbindelsene, representert ved røde stiplede linjer i kartet, skal danne et større nettverk av turløyper som hver for seg utgjør ulike hjertekammer i en stor hjerteløype.

2. LØKÅSHEIA

Løkåsheia med akebakken er et populært turmål for barnehagen og skolen i Valnesfjord. Her ligger også gapahuken "Grupperom 1" som ble bygget på dugnad og sto ferdig i 2013. Fra Løkåsheia kan man nå lysløypenettet i Hauklandsmarka hvor det trækkes skiløyper om vinteren.

3. STRAUMEN

Straumen, den smale forbindelsen mellom Valnesfjorden og Valnesfjordvatnet, går langs sentrums nordvest-side. Valnesfjordvatnet ligger på havnivå og er et brakkvassbasseng. Straumen påvirkes av tidevannet, og veksler retning og styrke med flo og fjære.

I Straumen er det en blanding av ferskvanns- og saltvannsfiskearter som i hovedsak er; laks, sjøørret, røye, torsk, sei, sild og kveite. Straumen er klassifisert til høy verdi for friluftslivet og

er populær blant drevne fiskere. I og rundt Straumen kan man også observere annet dyreliv som oter og mink, samt mange fuglearter.

4. KJÆRLIGHETSSTIEN

Kjærlighetsstien ligger på åsryggen over boligfeltet på Furnes. Stien er opparbeidet med en bred grussti hvor benker er jevnt fordelt. Stien er en forbindelse til Nordvika.

OPPSUMMERING

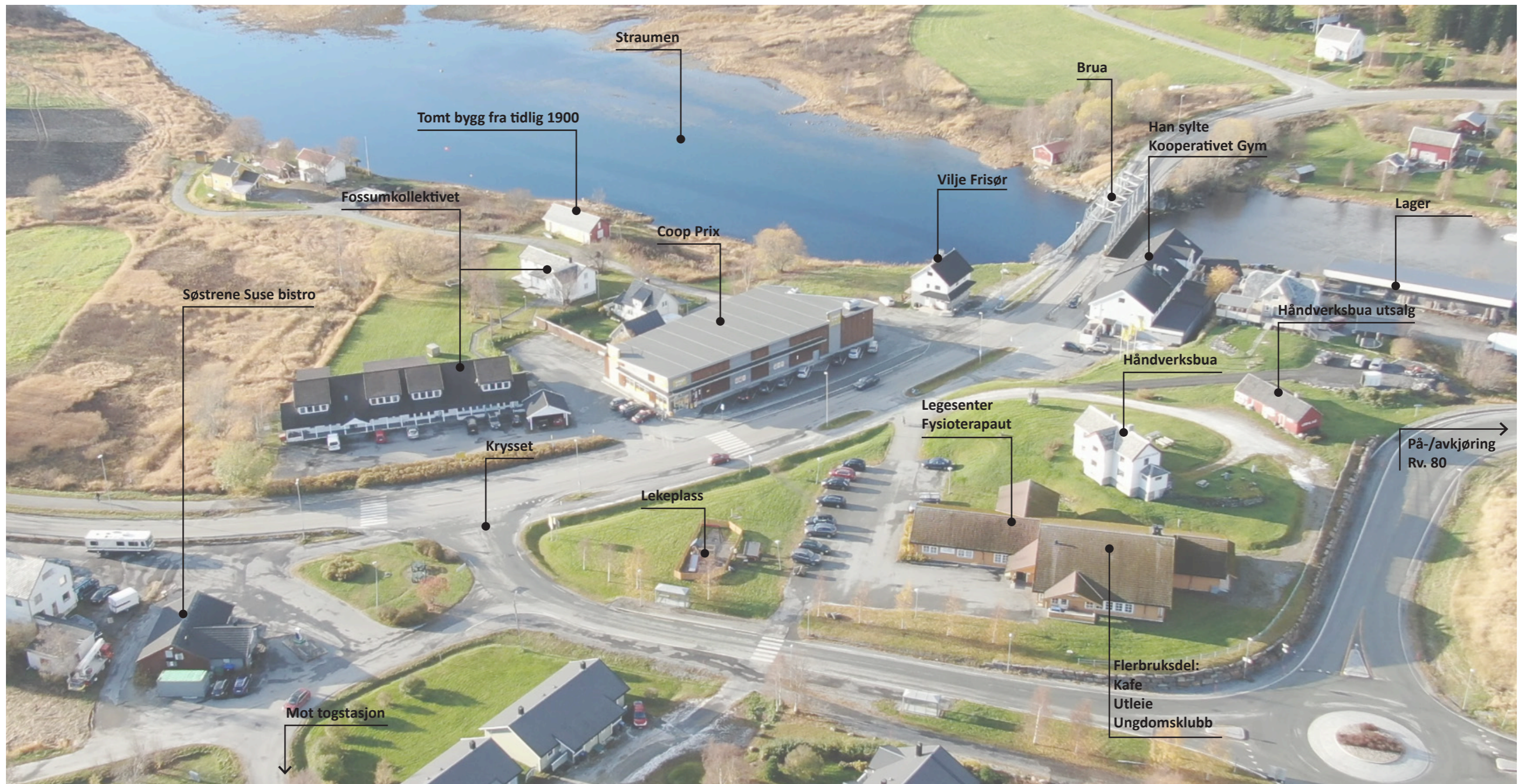
Det er flere turmuligheter med utgangspunkt i Strømsnes i dag, men som kartet viser er det et uutnyttet potensiale hvor flere strekninger ikke er tilrettelagt for ferdsel. Om disse strekningene blir etablert vil forbindelsene mellom Strømsnes og omkringliggende funksjoner, bolig- og turområder styrkes og kobles bedre sammen.

Med et utvidet stinettverk vil det være mulighet for mange varianter av rundturer i nærområdet, hvor en enkelt kan justere lengden etter eget ønske. I et slikt stinettverk vil man kunne bevege seg gjennom variert natur i nærområdet bestående av blant annet jordbruk, skog, åsrygger, rabber, myr og vann.

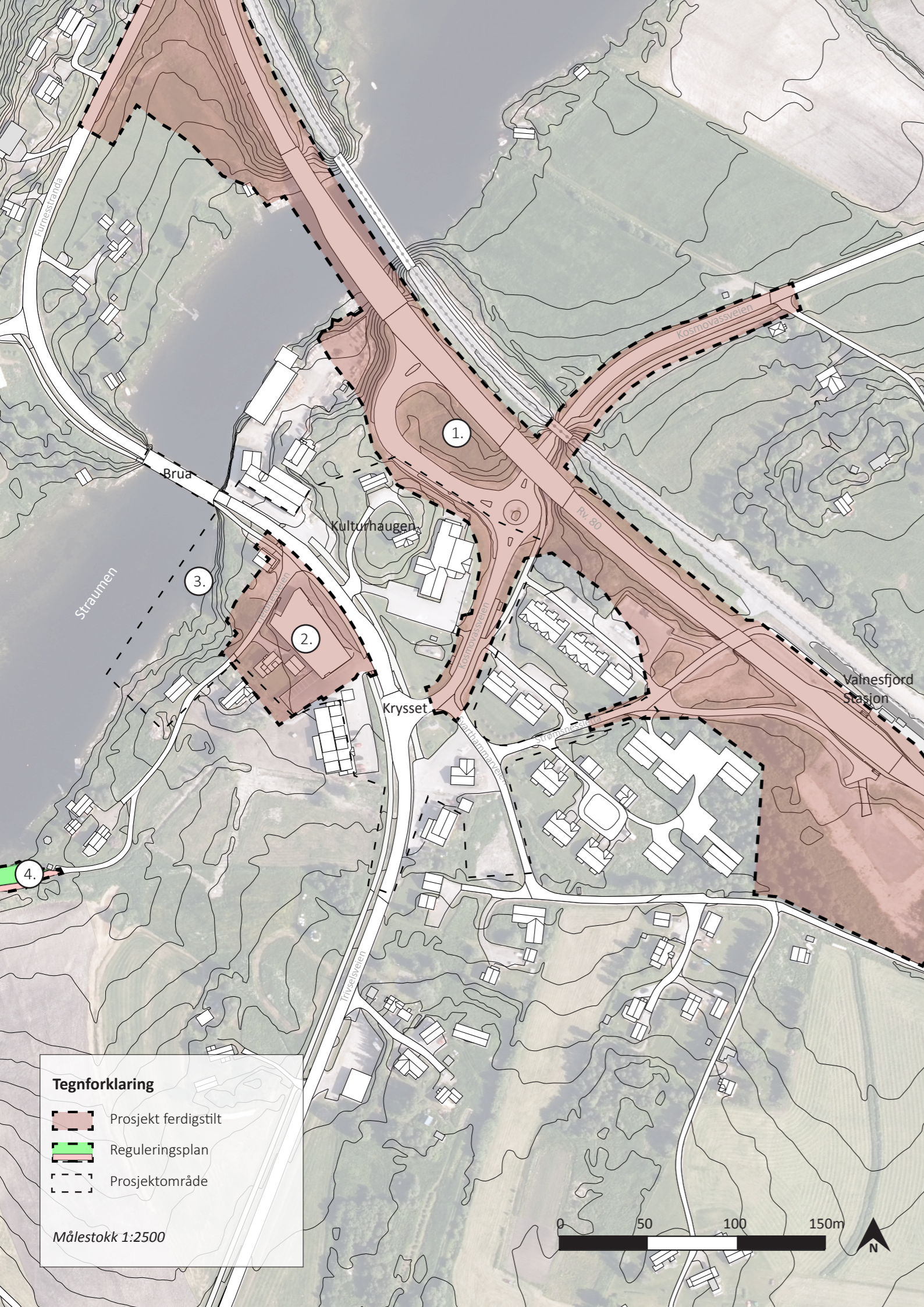

Figur 22: Fotomontasje promenade langs Straumen (Veigård, u.å.).

Dagens innhold

Figur 23: Oversiktsbilde sentrum.

Sentrumsutviklingen

Sentrumsutviklingen på Strømsnes det siste tiåret bærer preg av å ha prioritert vei- og næringsarealer, uten at prosjektene er del av en overordnet plan. Dette har ført til at de offentlige uterommene, med forbindelser, møteplasser og rekreasjonsområder, ikke har blitt prioritert. Resultatet er et sentrum med udefinerte arealer som gjør det uoversiktlig, både som fotgjenger og bilist.

1. RV. 80

Som en del av det regionale prosjektet Veipakke Salten, åpnet ny riksvei i 2011, med tunnel mellom Strømsnes og Røvik. Dette forkortet kjøredistansen til Fauske med 6 km, i tillegg ble veien flyttet ut av sentrum og ligger nå parallelt med jernbanen. Reguleringsplanen omfattet kun arealene til den nye traseen, samt en påkobling til Fv. 7470 med en rundkjøring. Planen strekker seg henholdsvis 100- og 200 meter nord og sør fra rundkjøringen, hvor det er etablert gang- og sykkelvei. Sett bort fra at fartsgrensen er redusert fra 60 til 30km/t, er veistrukturene i sentrum uendret.

2. COOP PRIX

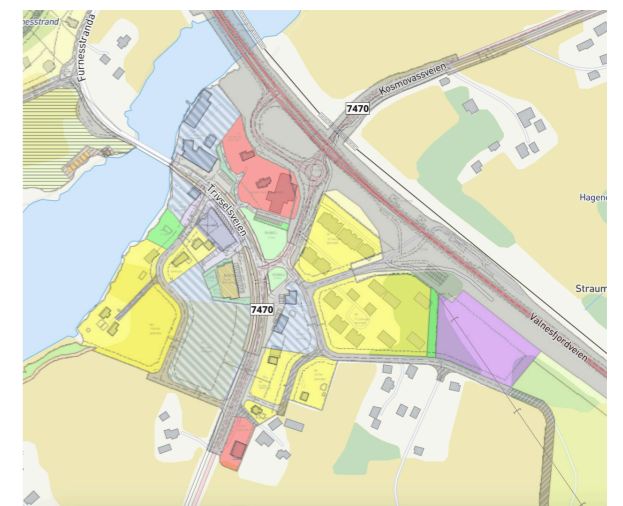
Den nye butikken til Coop Prix sto klar i 2015. Bygget er massivt, dominerende og hindrer sikt mot Straumen. Gang- og sykkelveien langs byggets nord-østside er klemt mellom butikkparkeringsen og den gamle riksveien, og blir brutt av med to brede inn- og utkjørsler i hver ende. Gang- og sykkelveien er i tillegg forskjøvet et hakk ut mot veien i forhold til eksisterende gang- og sykkelsti, som skaper en unaturlig ferdsel i overgangene.

3. KONTAKT MED STRAUMEN

I en vurdering av reguleringsplan for Strømsnes, gjort av Fylkesmannen i Nordland, ble det allerede 1998 påpekt et behov for en grønn korridor langs Straumen (Fauske kommune, 1998). Det vurderingen sies at en slik korridoren vil ha en høy verdi for friluftslivet. I tillegg ble det i kommentaren fra-98 anbefalt å "tilrettelegge for sjørettede aktiviteter som fiske og båtliv" ved vannkanten i sentrumssonen (ibid., s. 3)

4. NY GANG- OG SYKKELVEI FRA LØKÅS

I forbindelse med regulering av den gamle skoletomta på Løkås, er det planlagt en gang- og sykkelvei langs Straumen mot sentrum. På Strømsnes kobler reguleringsplanen seg på Tjeldnesveien inn mot sentrum. Planen legger ikke til rette for kontakt med Straumen fra sentrum.

Figur 24: Gjeldende reguleringsplan Strømsnes sentrum (Kommunekart, 2022).

Trafikk og parkering

Strømsnes er et naturlig trafikknutepunkt og binder sammen de ulike delene av Valnesfjord. Med togstasjon og Rv. 80 kobles bygda på regionen, med henholdsvis 40 og 12 km til regionbyen Bodø og kommunesenteret Fauske.

Som kartet på forrige side viser, tok ikke arbeidet med ny Rv. 80 hånd om arealene riksveien etterlot seg. Trafikkmønsteret etter omleggingen er totalt snudd på hodet, og med ny tilkobling til riksveien er hovedstrømmen av trafikken via det som tidligere var sekundærvei i T-krysset. Fortsettelsen av den gamle riksveien fra krysset og over den gamle brua, defineres som kommunal samlevei, og er en blindvei som i dag kun leder til boligfeltet på Furnes.

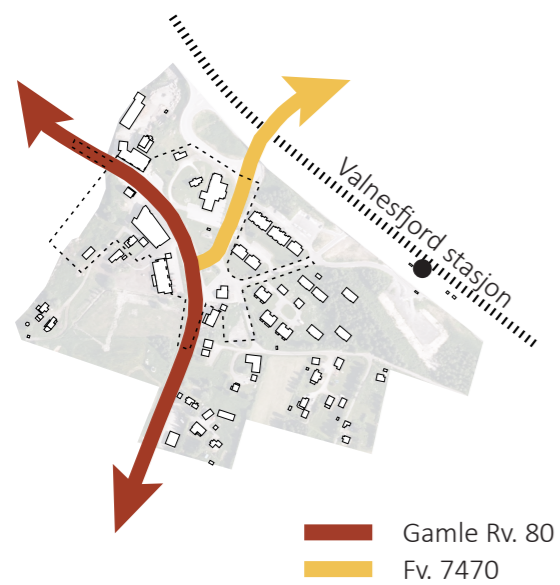
Den ulogiske utformingen på veinettet krever

store skilttavler for å hindre at trafikken ikke kjører feil. Med en fartsgrense på 30 km/t kombinert med en altfor bred veibane, er det i tillegg få som overholder fartsgrensen. Dette gjør at trafikksikkerheten betegnes som dårlig på Strømsnes.

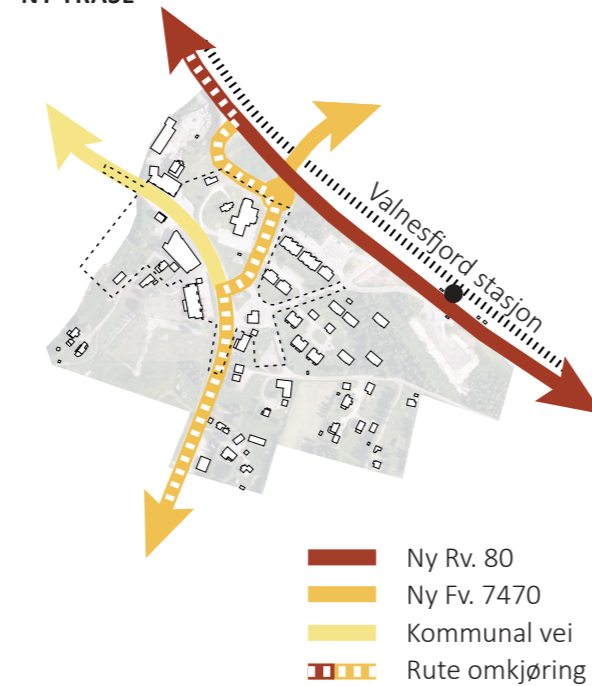
ÅDT

Beregninger av ÅDT, årstdøgns trafikken, viser at trafikken på fylkesveien gjennom sentrum normalt ligger på rundt 800 kjøretøy i døgnet (Statens vegvesen, 2021). I tilfeller hvor tunnelen mellom Strømsnes og Røvik er stengt, må trafikken sluses inn på den gamle riksveien, illustrert ved stiplet linje i diagrammet. ÅDT øker da med 3600 kjøretøy, hvorav 16% utgjør tungtransport, og utfordringene med dagens situasjon forsterkes ytterligere (ibid.).

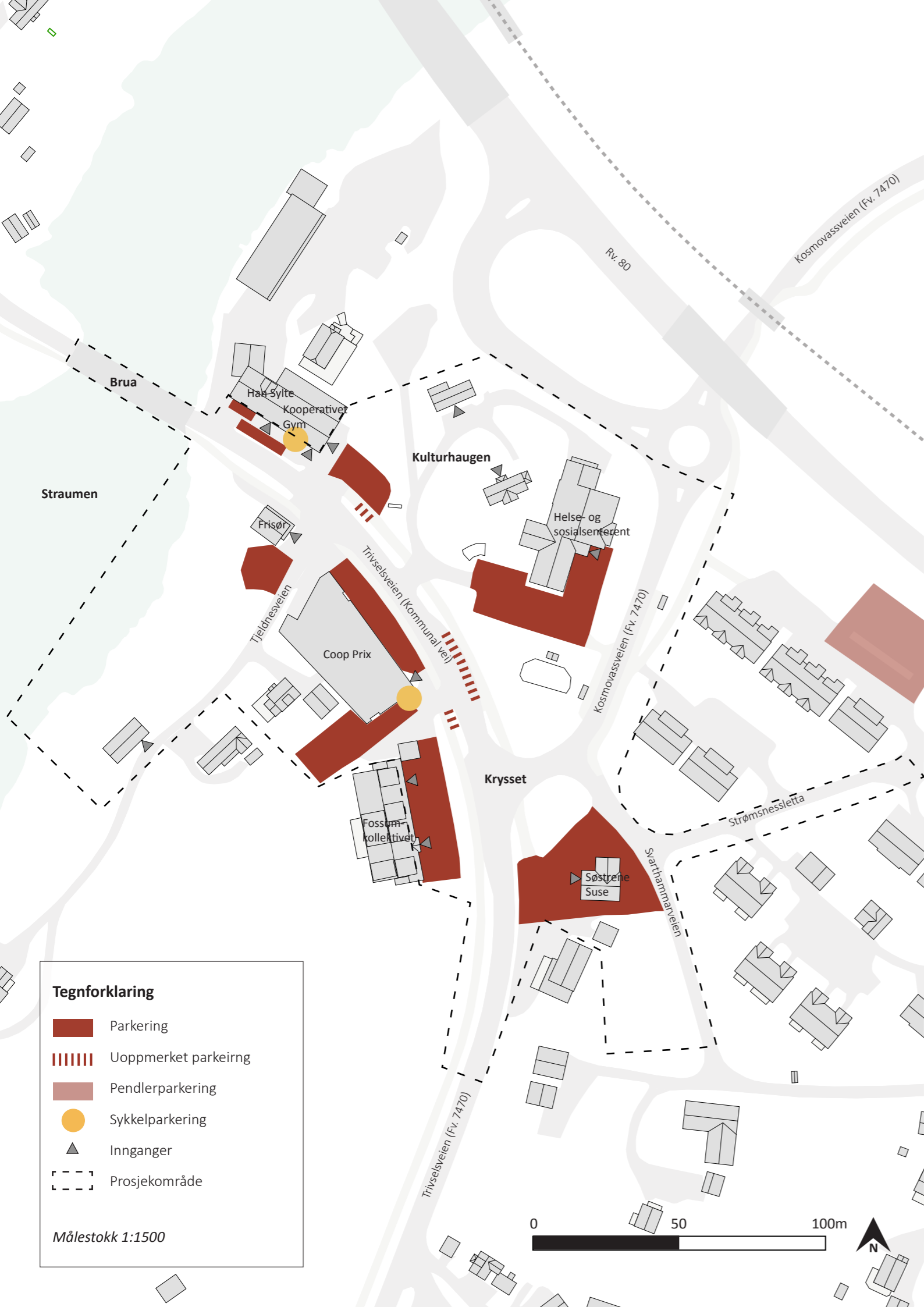
GAMMEL TRASE

NY TRASE

Figur 25: (Google Maps, 2019).

PARKERING

Sentrum domineres av bilen og den tar mye plass både fysisk og visuelt. Alle bygg har parkeringsplasser i direkte tilknytning, og det er talt opp rundt 70 parkeringsplasser innenfor prosjektområdet. Plassene er ikke regulerte. Det ligger 33 parkeringsplasser for pendlere ved togstasjonen, som ikke er medregnet som sentrumparkering i denne oppgaven.

Det parkeres også på gang- og sykkelvei, spesielt i tilknytning til Coop Prix, selv om øvrige plasser er ledige. Her brukes de gamle busslommene, fra gamle Rv. 80, til å parkering nær inngangen. Biler parkert på disse arealene blokkerer for ferdsel og sikt til gående og syklende, og gjør trafikksituasjonen uoversiktlig.

SYKKELPARKERING

Det er totalt 11 sykkelparkeringer i sentrum. Sykkelstativene er ikke fastmonterte og bærer preg av midlertidighet. Stativet ved inngangen til Coop Prix blir ofte blokkert av biler som parkerer

rett foran stativet. En får heller ikke utnyttet stativets fulle kapasitet da det står inn mot veggen. For å kunne benytte alle plassene må det parkeres annenhver sykkel fra begge sider av stativet. Ingen av stativene er under heldekkende tak.

OPPSUMMERING

Kartleggingen av trafikk og parkering danner grunnlag for viktige strukturelle valg for prosjekteringen. For å utforme et sentrum med bakgrunn i en bærekraftig mobilitet, må arealene omstruktureres. Vei og parkering er nødvendig, og må prioriteres, men det må i mye større grad vektlegges hvordan disse strukturene møter sentrum.

Sentrumsfunksjonene ligger innenfor et konsentrert område og det skal derfor være mulig å samle parkeringsarealene og legge til rette for bedre ferdsel og opphold mellom funksjonene.

Forbindelser

Majoriteten av den menneskelig aktivitet i dag finner man mellom parkerte biler og et innendørs målpunkt. Bevegelse til fots eller på sykkel gjennom sentrum går hovedsakelig i to akser; Furnes-Løkås og Hagenes-Løkås.

BARRIERER

Den gamle traseen til riksveien og Fv. 7470 utgjør to store barrierer i sentrum. Utformingen, med en bred veibane, autovern og dype grøfter, skaper dårlige forbindelser på tvers av prosjektrådet. De offentlige grøntområdene oppleves små og fragmenterte, har lite innhold, og består hovedsakelig av gressplen, samt noen trekker med bjørk og buskfelt. Forbindelsene på og mellom grønnstrukturen er fraværende, og dype grøfter og skråninger gjør at grøntarealene fremstår utilgjengelig og som en barriere for bevegelse. Hovedaksene gjennom sentrum brytes av flere brede inn- og utkjørsler, med manglende oppmerking av fortau.

Ved snøsmelting og nedbør opptrer i tillegg overvann som barrierer flere steder. Overvann samler seg uheldig i forsenkninger i terrenget flere steder, som på gang- og sykkelsti og parkeringsplasser.

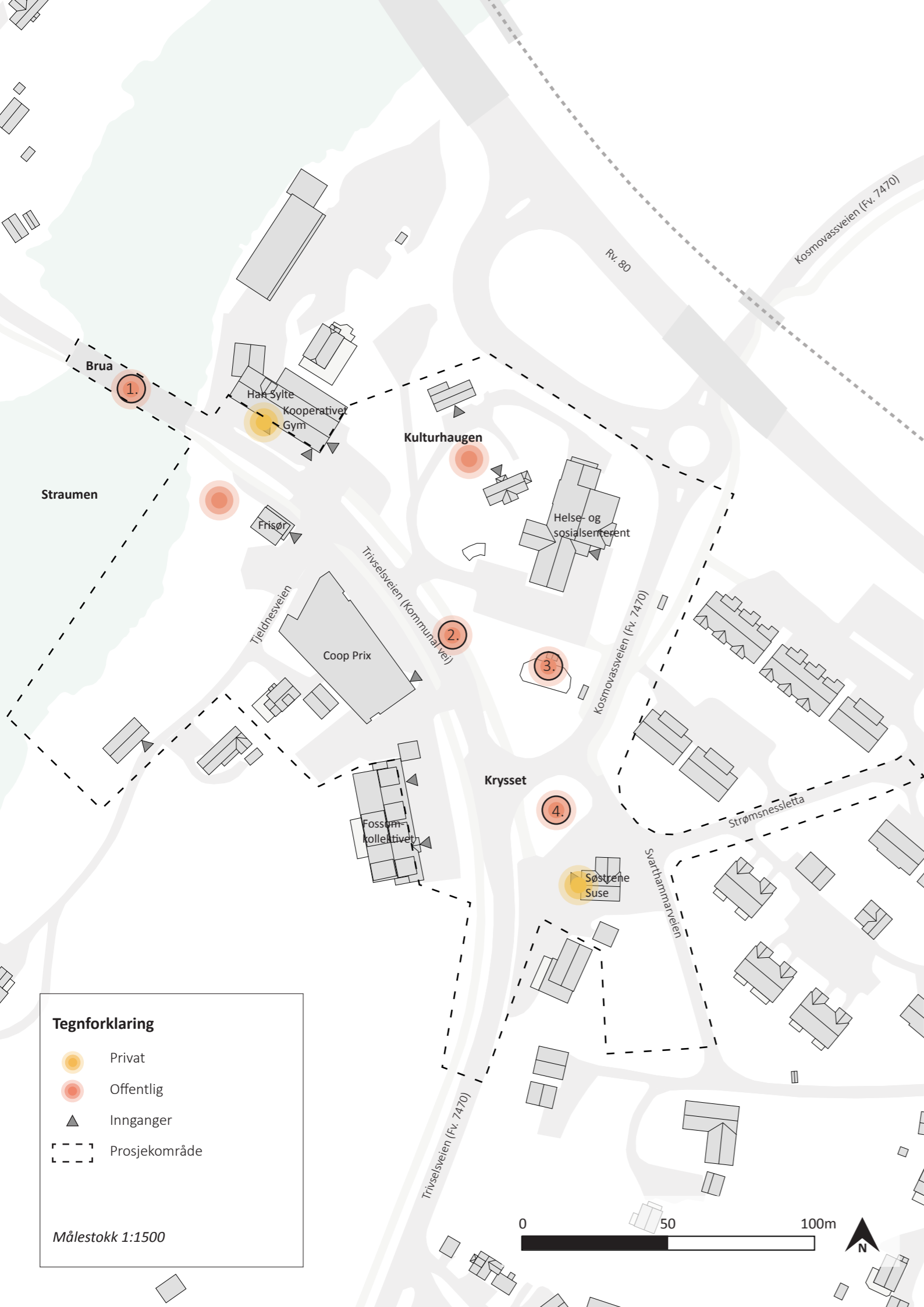
VINTERSTID

Vinterstid svekkes forbindelsene ytterligere av høye brøytekanter og snølagring. Skillet mellom veibanen og gang- og sykkelsti forsvinner flere steder og resulterer i at veien oppleves enda bredere. Doseringen av den gamle riksveien gjør at gangfeltene her ligger i en skrånende veibane. Dette gjør at det ved isete og glatt føre er ulendt å krysse veien, da man blir gående på et skrått underlag.

OPPSUMMERING

Som gående og syklende beveger man seg i dag på bilens premisser, enten gjennom, langs, i eller på parkeringsplasser og veibane. De sammenhengende gang- og sykkelveiene skaper farlige situasjoner og er utrygg som skolevei. I prosjekteringen ønsker jeg å prioritere gående og syklende og skape trygge bevegelseslinjer, uten barrierer.

Møteplasser

De mest brukte møteplassene ligger innendørs, med Søstrene Suse, Han Sylte og Coop Prix som de mest brukte. Søstrene Suse og Han Sylte kan i tillegg by på uteservering i tilknytning til sine lokaler. Ute består møteplassene av benker, som står på lite opparbeidede arealer, ofte "midt i trafikken" uten noen form for le eller skjerming.

BRUA

På den gamle brua over Straumen er det lett å bli stående å la seg underholde av utsikt, dyreliv og Straumens bevegelse. Å hoppe fra brua og ned i Straumen er en populær aktivitet, spesielt blant bygdas ungdommer. Men det finnes ingen gode forbindelser opp fra vannet, og det kan derfor være keitete å komme seg på land.

KULTURHAUGEN

Fra Kulturhaugen er det fin utsikt i flere retninger. Tunet er åpent, noe som gjør at området er spesielt utsatt for vær og vind. Haugen ligger på samme høyde som, og er nærmeste nabo til, den nye riksveien. Når Håndverksbua er åpen skapes en hyggelig atmosfære med bord som dekkes. Men mesteparten av tiden, når Håndverksbua er stengt, fremstår området tomt og lite tiltalende.

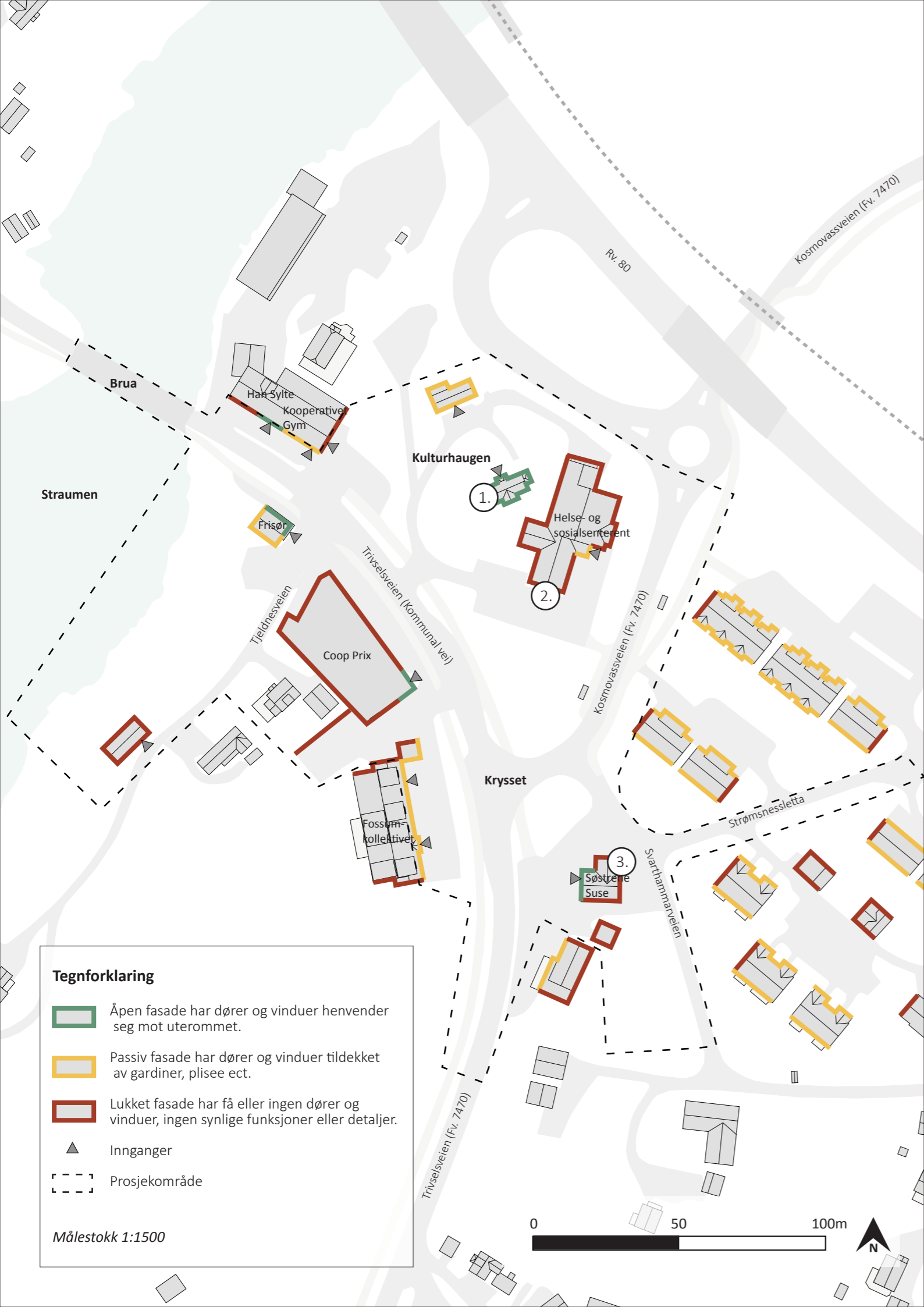
LEKEPLASSEN

Lekeplassen ligger stramt inngjerdet på en en større gressplen midt i sentrum. Apparatene fremstår som gamle og med store mangler. Benken ved lekeplassen har tak, og er et bra tilskudd. Adkomsten til lekeplassen går gjennom parkeringsplassen til Helse- og sosialsenteret.

OPPSUMMERING

Verken Coop Prix eller Helse- og sosialsenteret har sittemuligheter ved sine innganger. I prosjekteringen ønsker jeg å tilrettelegge for variert møteplasser med romdannende elementer som rammer inn og som kan tiltrekke seg folk og aktivitet gjennom hele året.

Sentrumsveggene

Bygninger skaper naturlige avgrensninger og preger miljøene de står i. I kartet er fasadene som påvirker prosjektområdet kategorisert med utgangspunkt i Gehls metode "byen i øyehøyde" (2010, s. 250). For å tilpasse metoden til et lite bygdesentrum, har jeg slått sammen Gehls fem kriterier til tre.

FARGELØST OG LUKKET

Store deler av sentrumsveggene bærer preg av å være passive eller lukket. Mange av veggene har med tiden også blitt fargeløse, og det er hvitt og grått som dominerer sentrumsveggene i dag. Containere, søppelkasser og parkerte biler bidrar til at mange av fasadene oppleves som en bakside.

Bare Håndtverksbua på Kulturhaugen har en gjennomgående åpen fasade. Selv utenfor åpningstid står det lys på inne i husets 1. etasje. Dette gir en følelse av liv og tilstedeværelse av mennesker. Små partier på byggene til Coop Prix, Søstre Suse og Han sylte har aktive fasader i forbindelse med inngangspartiet.

OPPSUMMERING

Oppgaven tar ikke videre for seg fargesetting av fasadene i sentrum, men ønsker å påpeke viktigheten av bevisst fargebruk. I prosjekteringen ønsker jeg derimot å gjøre flere av sentrumsveggene aktive ved å koble sammen ute og inne slik at de bidrar positivt til attraktiviteten til uterommene.

Kapittel 4:

Prosjektering

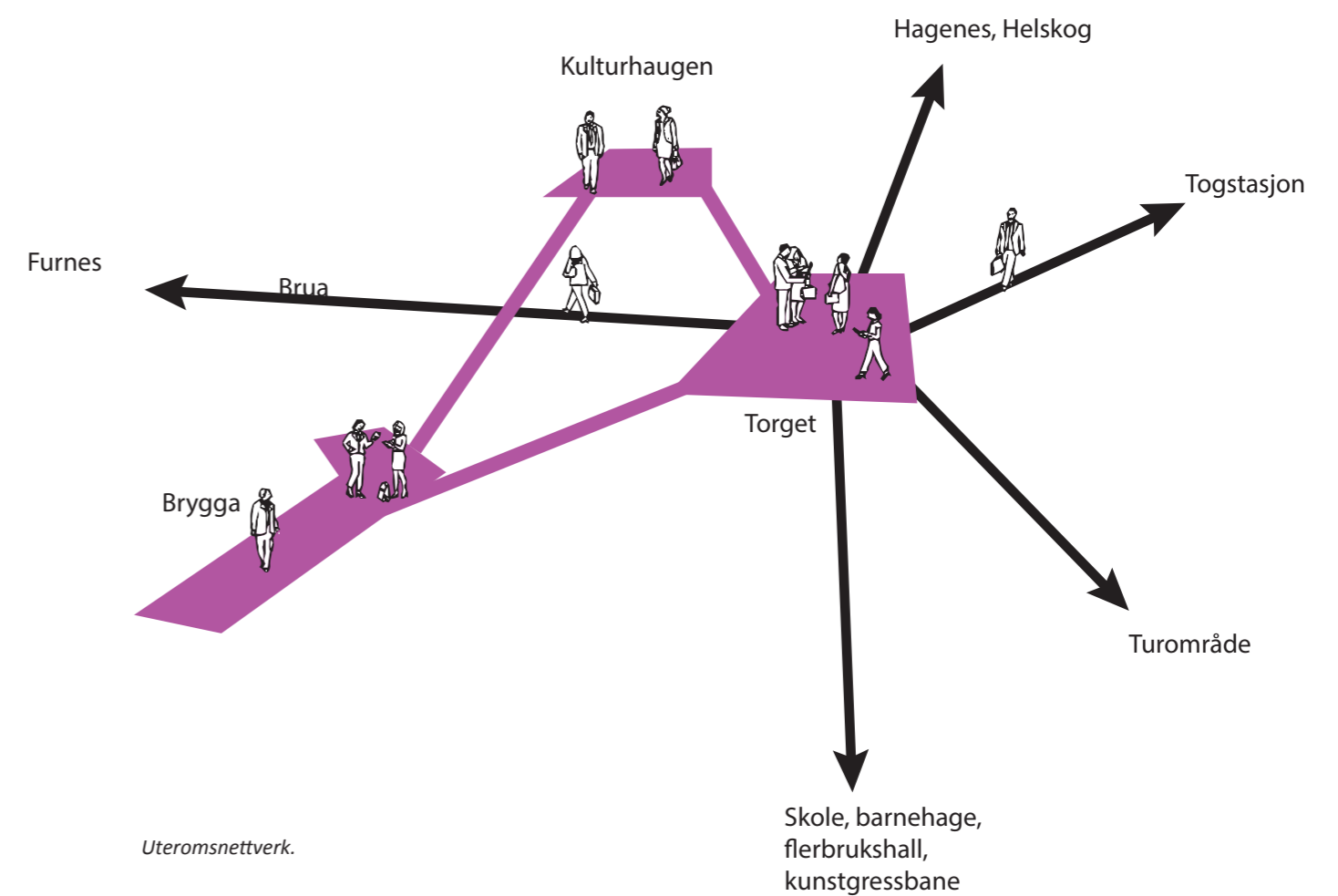
Kapittelet viser mulighetsplan for Strømsnes med overordnede grep. Videre presenteres mulighetsplanen gjennom tre delområder.

Ny utforming

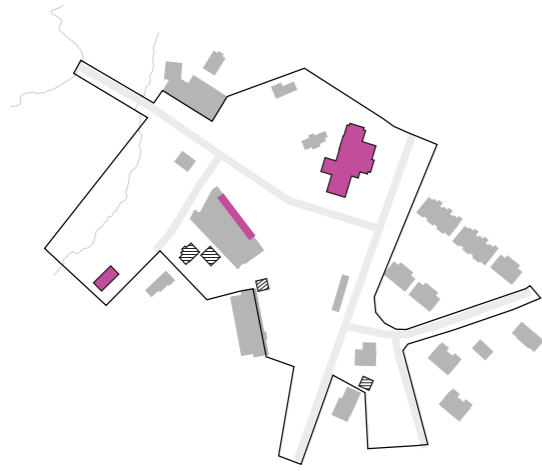
Forankret i funn fra befaring, informasjonsinnhenting og medvirkning viser følgende kapittel en mulighetsplan av det sentrale sentrumsområdet på Strømsnes.

Mulighetsplanen presenterer et forslag til hvordan arealene kan omdisponeres og formes for å skape et sammenhengende og helhetlig sentrumsområde. I utformingen av planen har det blitt lagt vekt på å skape gode forbindelser, tilrettelegge for fleksibelt bruk og synliggjøre landskaps- og kulturhistoriske kvaliteter.

Med mål om å skape et attraktivt og levende sentrum for mennesker, er det gjort en rekke grep i forhold til arealdisponeringen. På de neste sidene presenteres en forenklet oppsummering av grepene som er gjort for prosjekteringen av Strømsnes.

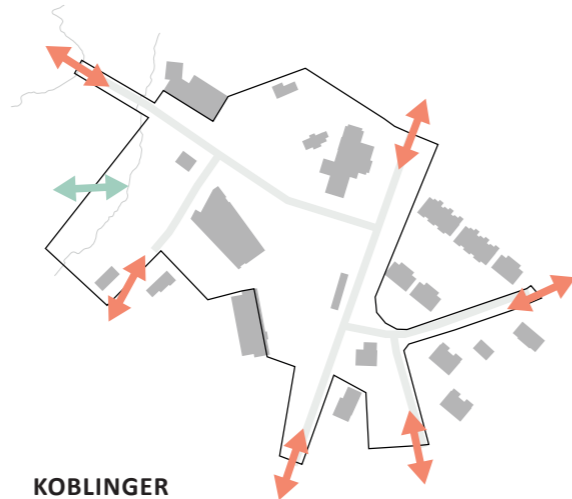

Grep

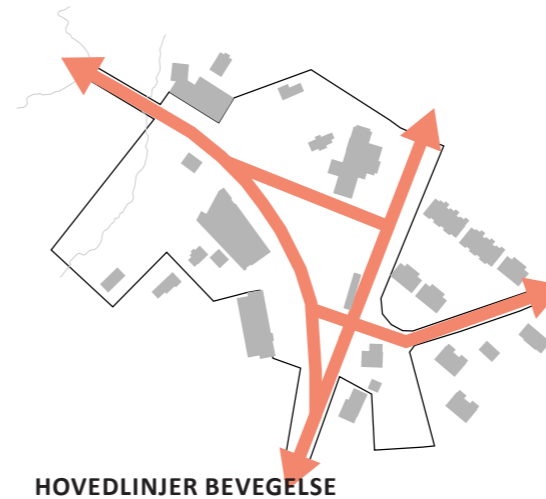
ENDRING I BYGG

Noe av bygningsstruktur foreslås endret i innhold. Eneboligen med garasje bak Coop Prix rives eller flyttes for å frigi areal til sentrumparkering. I tillegg rives uthus bak Søstrene suse og carporten ved Fossumkollektivet for å åpne opp og tilrettelegge for nye forbindelser.

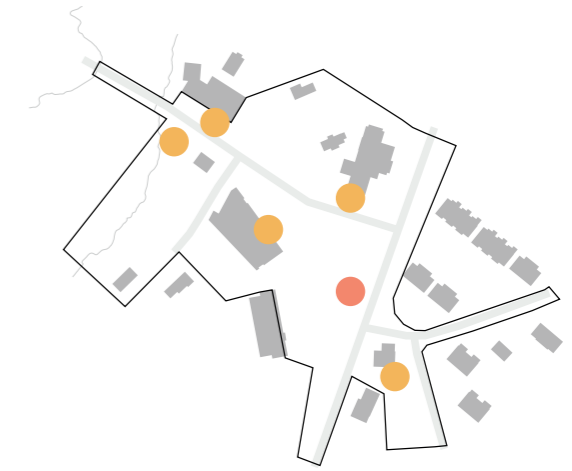
KOBLINGER

Inngangene til sentrum oppgraderes og tydeliggjør sentrum. Ny kobling til Straumen etableres (blå pil). God koblinger til omkringliggende områder forsterker sentrums viktige posisjon i et større nærtur-nettverk.

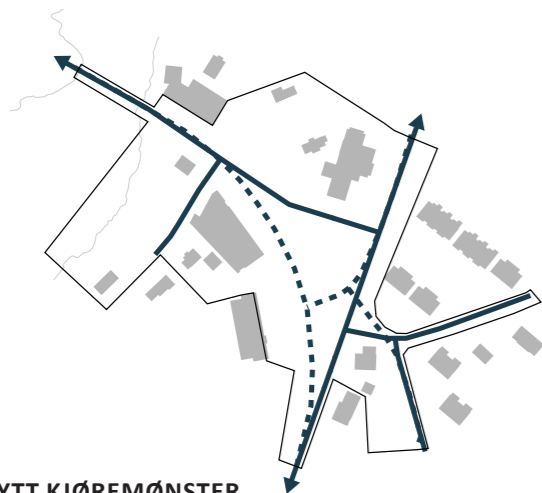
HOVEDLINJER BEVEGELSE

De to bevegelsesaksene gjennom sentrum styrkes ved å tilrettelegge for fri ferdsel uten barrierer. I tillegg styrkes bevegelse mellom sentrumsfunksjonene og uterommene.

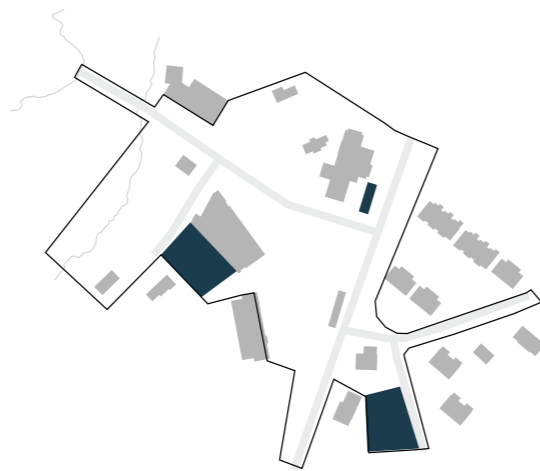
SYKKEL-PARKERING

Antall sykkelparkeringer mangedobbles og plasseres strategisk ved målpunkter. Det etableres også en servicestasjon med sykkelparkering under tak.

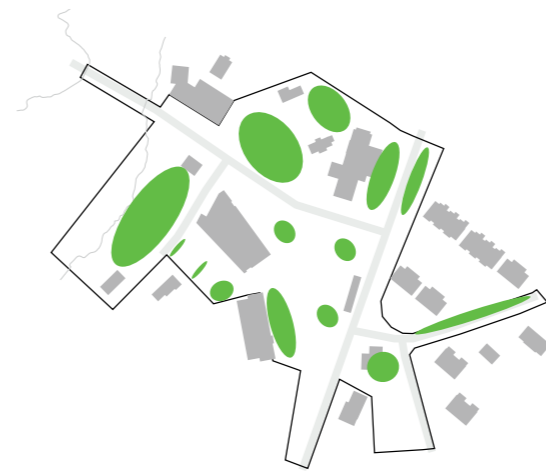
NYTT KJØREMØNSTER

Veiene legges om og utformes som gater med et tydelig kjøremønster. Det store krysset fjernes og Fv. 7470 rettes ut. Kv. flyttes for å frigi et større areal til torget. Trafikksituasjonen blir mer intuitiv og reduserer informasjonsmengden fra veiskilt sammenlignet med dagens situasjon (stiplet linje).

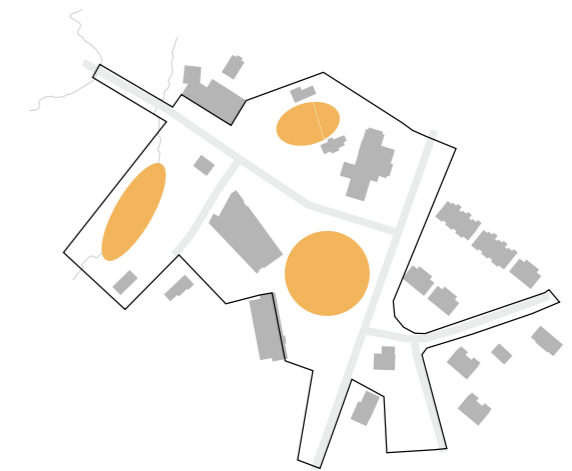
PARKERING

Parkeringsplassene samles og trekkes ut fra de sentrale områdene. Det etableres to sentrumparkeringer som erstatter eksisterende parkeringsplasser. I tillegg blir det etablert en mindre parkeringsplass foran legekantoret med plass til sykebil og HC.

GRØNNSTRUKTUR

Sentrum får et grønnere preg med en gjennomgående vegetasjonsbruk. Vegetasjonsfeltene bidrar til romdannelser og overvannshåndtering.

NYE UTEROM

De nye uterommene skaper et nettverk av nye møteplasser. Uterommene tilbyr ulikt innhold og styrker sentrum.

Overordnet plan 1:1000

Mulig forlengelse
av ønsket
promenade nord.

BRYGGA

KULTURHAUGEN

Coop Prix

Sentrums-
parkering

TORGET

Sentrums-
parkering

Mot
togstasjon

Kobling fremtidig
gang- og
sykkelvei.

Overordnet plan viser mulighetsplanen satt i sammenheng med tilgrensende områder. Sentrum har blitt et trygt, oversiktlig og forutsigbart knutepunkt, som det er lett å bevege seg i og gjennom. I tillegg har prosjektområdet fått et grønnere preg som trekker naturen rundt inn.

For å tydeliggjøre sentrumsområdet for bilisten har veiene blir omgjort til gater, hvor hovedgatene har fått et opphøyd brosteinsbelegg.

Strømsnessletta har blitt oppgradert med gang- og sykkelvei for å styrke og koble togstasjonen bedre til prosjektområdet.

Det er etablert 2 store nye sentrumparkeringer. Med Strømsnes som utgangspunkt for turer i nærområdet er disse også tiltenkt turfolk.

M: 1:1000

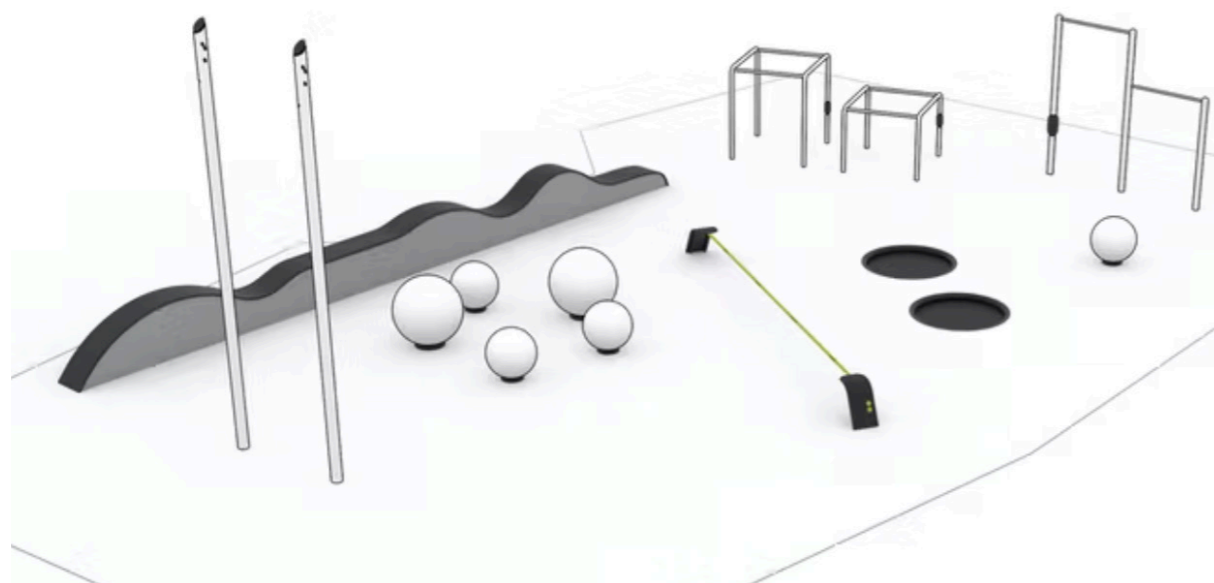

Delområde 1: Torget

Torget er selve hjertet i sentrum og bygdas nye storstue. Ved å legge om veiene og flytte parkeringsplassene er et større areal frigjort til den nye torgflaten. Flaten er delt inn i ulike soner for ferdsel, opphold og aktivitet. Det skal være lett å bevege seg gjennom og mellom de ulike sonene. Vegetasjonen på torget er med på å skape ulike soner og bidrar med overvannshåndtering.

Utformingen til nye Fv. 7470 skaper en naturlig avgrensning i øst. Busstoppene er trukket ned og inkluderes som en del av torget. Ved sørgående busstoppet er det satt opp et flerfunksjonelt bygg. I tillegg til å inneholde venteplass for buss, er det også sitteplasser mot torgflaten og en større sykkelparkering under tak. Ved sykkelparkeringen etableres også en servicestasjon for sykkel, med tilgang på verktøy og pumpe.

For å skape sammenheng og relasjon mellom ute og inne, åpnes fasaden til Coop Prix med

Figur 26: Forslag til lekeapparater (Rampline, u.å.)

to større vindusfelt. I tillegg foreslås det å bytte plass på innholdet i Helse og sosialsenteret, slik at delen med flerbruk får egen inngang som henvender seg til torget.

VANNSPEIL OG LEKEPLASS

I midten av torget ligger en større aktivitetsflate. Lekeplassen inneholder elementer som er satt sammen slik at de kan brukes alene eller i kombinasjoner med hverandre. Apparatene er valgt med bakgrunn i et ønske om å favne alle, fra ung til gammel. Her skal man enkelt kunne justere aktiviteten ut fra eget ferdighetsnivå og fantasi.

Vannspeilet har et nedsenket område som kan samle overvann ved behov. Området endrer karakter gjennom året, fra vannspeil med dyser om sommeren til skøytebane om vinteren.

Delområde 2: Kulturhaugen

Den nye utformingen av Kulturhaugen er ment å tilrettelegge og åpne opp for en mer variert bruk av området. På toppen forsterkes det gamle gårdstunet ved å etablere en "skog" mot Rv. 80 i nord, hvor det sto en låve tidligere. Skogen rammer inn og forsterke formen til tunet, samt skape le for vind og innsyn fra Rv. 80.

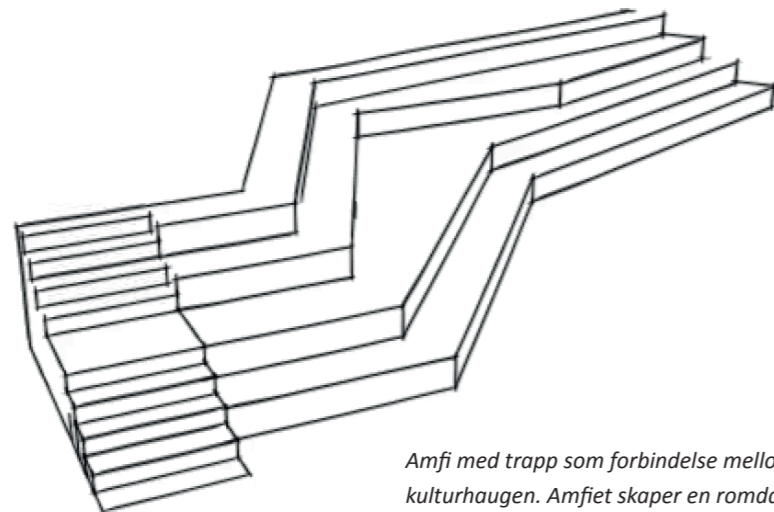
Tunet deles videre inn to nivåer med en sittetapp og rampe som bindeledd. Øvre nivå legges med skiferheller, og vil i hovedsak fungere i sammenheng med Håndverksbuas kafe. Nedre nivå er en fleksibel grusplass som møbleres med benker og bålpanne. Nivåene skal kunne fungerer hver for seg, men også sammen. Det vil være plass til å sette opp salgsboder på både øvre og nedre nivå i forbindelse med for eksempel større arrangement som byggedagen.

Vegetasjonen på Kulturhaugen skal:

- skjerme
- skape le
- ha en pryddverdi.

Veien opp til tunet tilbakeføres mot den gamle traseen og får en trerekke som avgrensner området i nordvest. På denne måten får man en stor sammenhengende gresskråning i sør. Gresskråningen terraseres og har utsikt både mot torget og Straumen. Ved større arrangement kan skråningen sammen med den åpne plassen mot Coop Prix benyttes som scene og tribune, på samme måte som da "Tøffe tak" ble arrangert.

Skråningen mot Helse- og sossialsenteret får et oppgradert amfi som rammer inn plassen mot bygget. Plassen vil fungere bra i forbindelse med den omrokerte flerbruksdelen, med ungdomsklubb og kafedrift. Her vil det også være plass for mindre arrangementer, som for eksempel konsert med korpset eller utekino.

Amfi med trapp som forbindelse mellom torget og kulturhaugen. Amfiet skaper en romdannelse mot helse og sossialsenteret som kan brukes til arrangementer som utekino.

UTSALGSBOD

FLEKSIBEL Plass

TUNTRE OG BÅLPANNE

UTESERVERING SKIFERPLASS

HÅNDTVERKSBUA

Snittoppriss
1:100 liggende A3

Delområde 3: Brygga

Med brygga åpnes og tilgjengeliggjøres kulturhistorisk viktige arealer. Utformingen skaper en etterlengtet forbindelse mellom Straumen og sentrum og tilfører sentrum som helhet en kjempestor kvalitet.

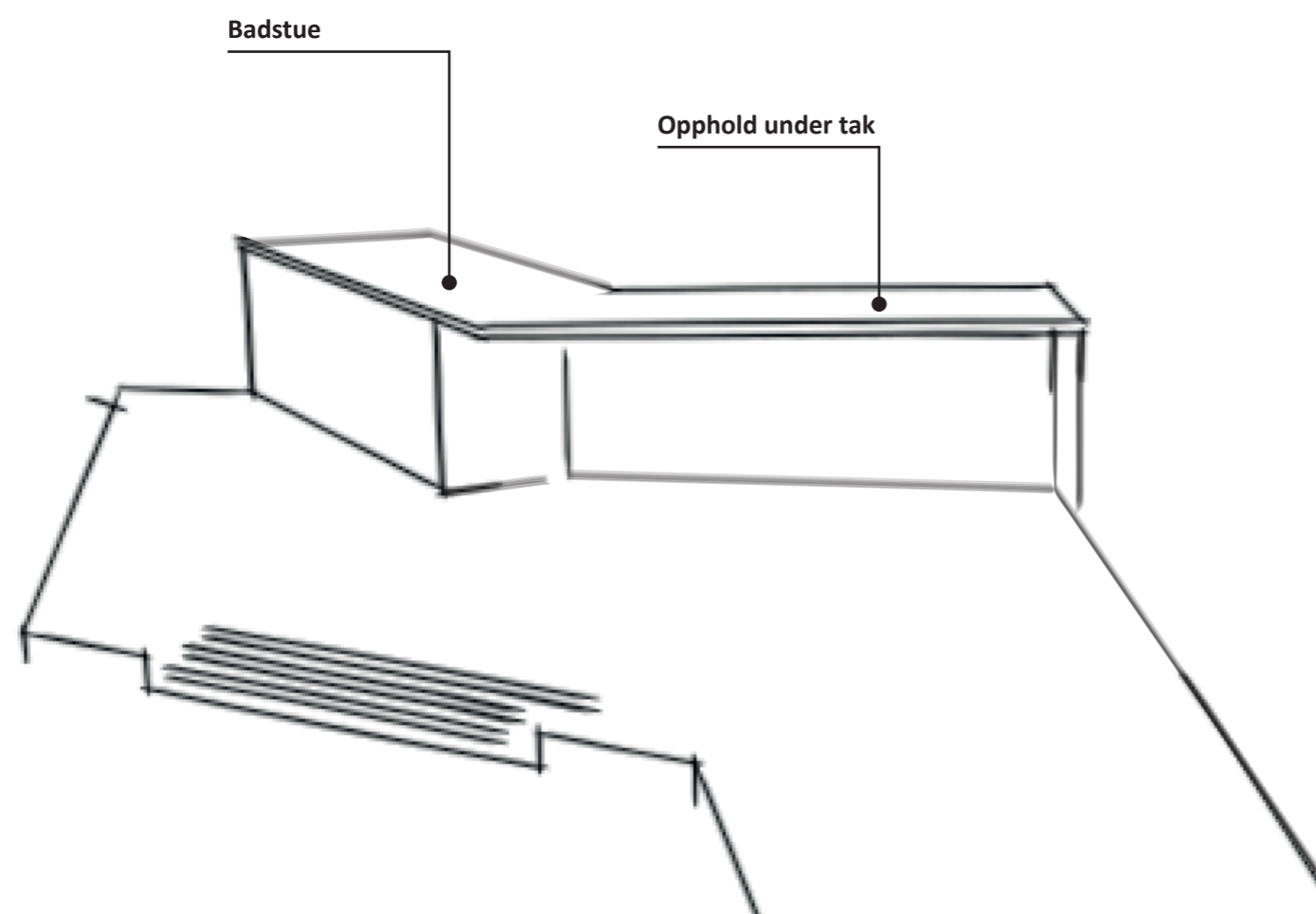
Det etableres adkomst ned til Straumen med henholdsvis trapper og en universelt utformet gangsti. Det bratteste terrenget mot Straumen utnyttes ved å etablere et bryggehus som plasseres inn i terrenget i tilknytning til brygga. Det fylles på i bakkant og bygget tar opp høydeforskjellen og skaper større bruksflater både nede ved brygga og på nivået over. Bryggehuset tilbyr opphold under tak og i den ene enden etableres en badstue. Badstuen vil tilføre aktivitet og øke stedets brukbarhet, også gjennom vinteren.

Brygga er i hovedsak formet etter vannkanten, noe som naturlig deler den inn i ulike soner. Her skal man kunne ankomme med båt, fiske og bade.

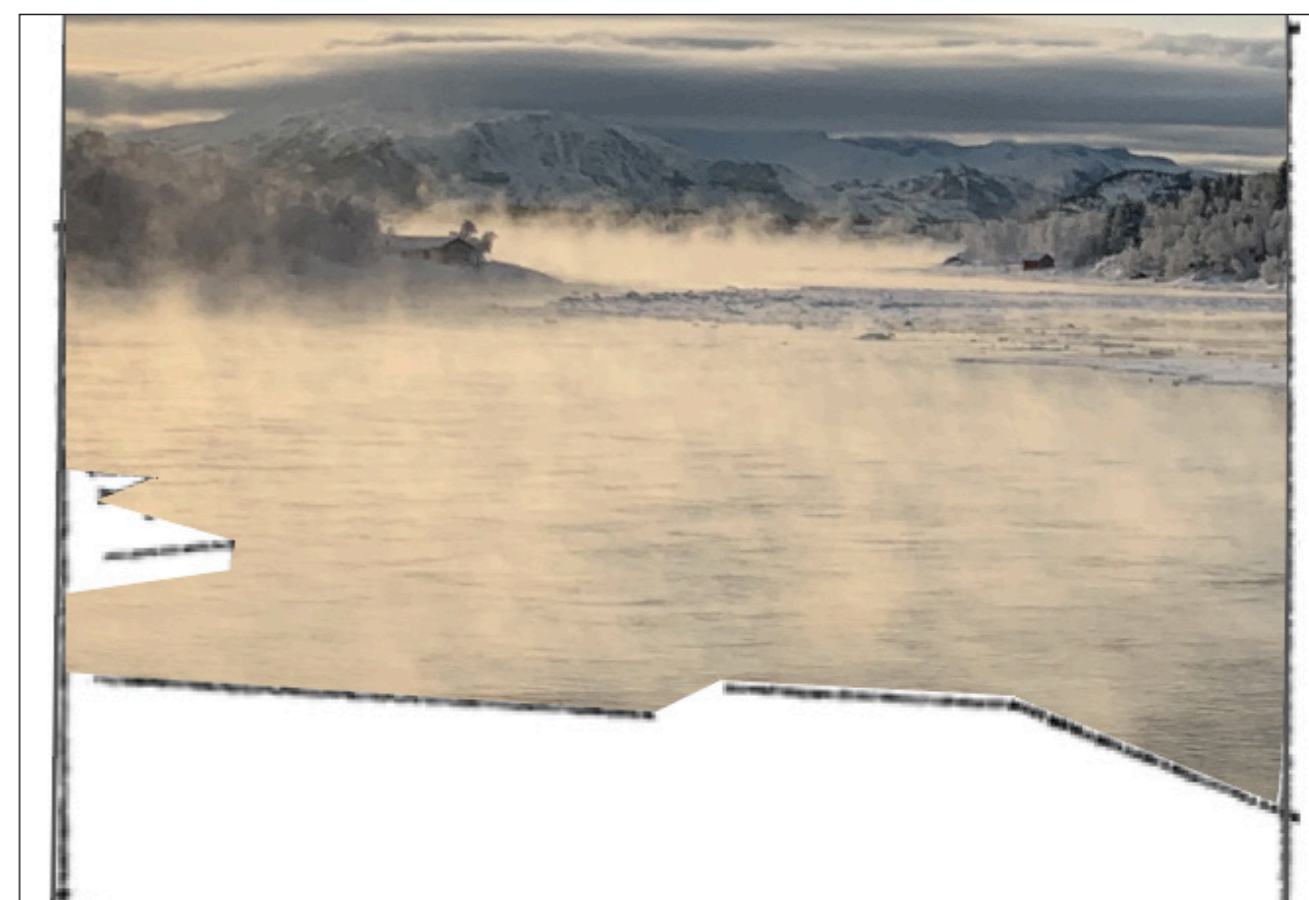
Det gamle bygget i sør aktiviseres gjennom nytt innhold og er tenkt å fungere som base for utleie av kajakk og fiskeutstyr.

Vegetasjonen ved vannkanten vil være stedegen kantvegetasjon som skal bidra til å bevare og styrke det biologiske mangfoldet. Vegetasjonen vil bidra til å skape ulike romforløp langs stien ned til brygga, samt nede på brygga. På det øvre nivået vil det være mer parkpreg med gressplen og trær.

Skisse av bryggehusets funksjoner med utsnitt av brygga.

Illustrasjonen viser utsikt fra bryggehuset med brygga i forkant. Her illustrert med en kald vinterdag med frostrøyk over Straumen.

Materialer

For å skape et helhetlig uttrykk er det valgt en gjennomgående materialpalett for prosjektområdet.

Materialene skal være:

- robuste, ikke for "fine"
- skape avgrensninger
- tåle variert bruk og vedlikehold gjennom årstidene.

Som dekke på torget er det valgt granittheller for å kunne tåle påkjenningene og bruken området er tiltenkt. Gatestein benyttes i hovedgatene i sentrumssonen.

Ulike former av skifer brukes i trapper, murer, på taket til bygget med sykkelparkering og busstopp på torget og på plassen foran Håndverksbua.

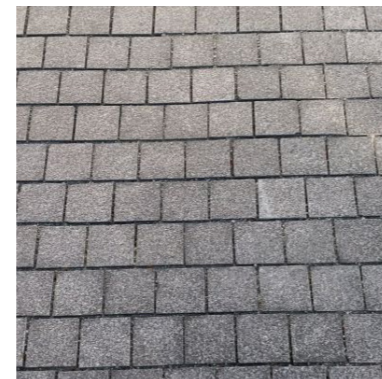
Finkornet grus benyttes til gangstiene og tunplassen på Kulturhaugen. Brygga, amfiet og benker får tredekke.

Figur 27: Granitt (Egranitt, u.å.)

Skifer.

Figur 28: Brostein (Tegloggranitt, u.å.)

Finkornet grus.

Tredekke.

Belysning

Belysningen skal sørge for at området føles attraktiv og levende også når dagslyset faller fra. Det er viktig at belysningen ikke blander og hindrer sikt. På grunn av at det er store variasjoner gjennom året, er det ønskelig at belysningen skal kunne reguleres etter forholdene. Som når det er snø på bakken og ved nordlys, inspirert av lysplanen fra Longyearbyen.

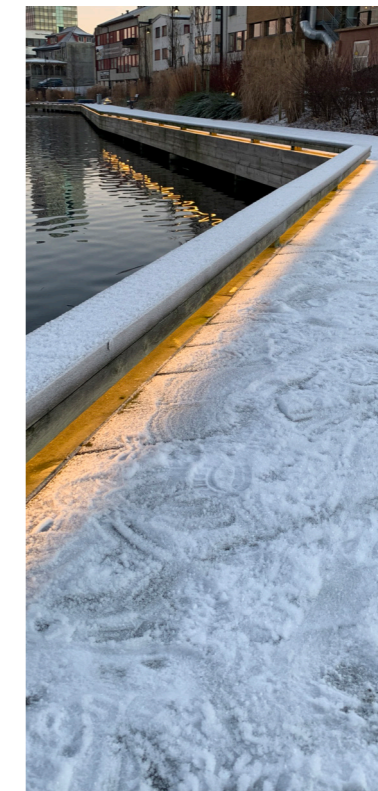
Effektbelysning foreslås for å tilføre en spennende dimensjon. Her kan vegetasjon og

andre utvalgte elementer lyssettes. Variasjon som løvfellende trær skape interessante skygger på bakken om vinteren.

I tillegg foreslås det å bruke innendørs belysningsstrategisk.

Figur 29: Multimast (Akblighting, u.å.)

Lys i bryggekanal.

Figur 30: Pullert (Lysbutikken, u.å.).

Kapittel 5:

Avslutning

Oppgaven oppsummeres gjennom en konklusjon og refleksjon.

Konklusjon

I denne oppgaven har jeg jobbet ut fra problemstillingen:

Hvordan kan Strømsnes utformes til et attraktivt og levende bygdesentrum for mennesker?

For å kunne svare på problemstillingen har jeg gjennom befarings-, informasjonsinnhenting og digital medvirkning samlet kunnskap om stedet. Dette, sammen med gjennomgått litteratur om menneskets behov i uterom, samt referanseprosjektene danner grunnlaget for ideutviklingen som har resultert i mulighetsplanen. Løsningsforslaget bygger i tillegg på FNs bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn, Den europeiske landskapskonvensjonen, og er i tråd med nasjonale, regionale og lokale målsettinger.

Gjennom de overordnede grepene skapes nye møteplasser og forbindelser hvor de stedlige kvalitetene er brukt som premissgivere.

FORBINDELSER

Prosjektområdet vil med de nye forbindelsene gjøre Strømsnes til et trafiksikkert bygdesentrum, som det er behagelig og trygt å bevege seg i og gjennom. Et av hovedformålene har vært å gjøre sentrum tryggere for myke trafikanter, og da spesielt med tanke på at Strømsnes er del av manges skolevei. Dette er hovedsakelig gjort ved å rydde opp i parkeringsplasser og veinett, samt begrense antall krysningspunkt.

Togstasjonen og Straumen, som til nå har ligget på baksidene av sentrum, er hentet inn og integrert som en del av sentrumsfunksjonene i mulighetsplanen. Dette gjør i tillegg at Strømsnes blir et sterkere knutepunkt og kobler omkringliggende funksjoner i nærområdet tettere sammen.

MØTEPLASSER

Dagens sentrum legger i liten grad til rette for menneskelig aktivitet og opphold. De få plassene det går an å oppholde seg på, er ikke tilrettelagt for sosial aktivitet, hvor man kan sitte behagelig og uanfektet, skjermet for trafikk, vær og vind. De nye uterommene tilrettelegger for flerfunksjonell bruk og skaper flere nye møteplasser. I takt med årstidene endrer prosjektområdet funksjonalitet og karakter, som for eksempel at vannspeilet på torget omgjøres til en skøytebane på vinteren.

LOKALE KVALITETER

Over tid har Strømsnes gradvis mistet kontakten med de historiske røttene som har vært med å forme stedet og kulturen. I mulighetsplanen har jeg løftet disse opp og brukt dem som ressurs for å styrke Strømsnes sin kultur og identitet. Her er det største grepet å tilgjengeliggjøre Straumen med brygga. Videre har jeg forsterket tunet til gården på Kulturhaugen, og brukt skifer på utvalgte plasser.

Refleksjon

Som landskapsarkitekt former man steder med bakgrunn i menneske, natur og form. I valg av oppgaveområde var det derfor viktig for meg å velge et sted hvor jeg som landskapsarkitekt kunne utrette en forskjell. Det har derfor vært utrolig givende å jobbe med med Strømsnes, hvor behovet for en helhetlig plan er stor.

LÆRINGSUTBYTTE OG UTFORDRINGER

De siste årene av studiet har jeg tatt kurs med en mer overordnet profil, og jeg ønsket derfor å bruke masteroppgaven til å jobbe med prosjektering. Med bakgrunn i dette har jeg hatt stort læringsutbytte av å hente frem og ikke minst videreutvikle ferdighetene mine innen prosjektering.

Med lite prosjekteringserfaring fra før, har prosjektorrådets kompleksitet satt meg på prøve. Prosjektorrådet er ikke så stort, men innenfor dette ligger områder med svært ulike karakterer tett på hverandre. Samtidig som eksisterende arealer er utflytende og med dårlig romdannelse, er mange av premissene for mulighetene satt ved eksisterende bygningsmasser.

Det skulle vise seg å være vanskelig å få tak i kart og planer angående prosjektorrådet. Og jeg har heller ikke lyktes å finne konkrete tall på vannstand og strømforhold i Straumen. Her trengs det mer informasjon.

EGEN ERFARINGER

I og med at jeg hadde god forkunnskap om prosjektorrådet, var det i starten veldig utfordrende å rive seg løs fra de kjente strukturene. Det tok tid å klare å se stedet med nye øyne. Den avgjørende faktoren ble å ikke la seg diktere av dagens utforming av veien, men heller finne nye løsninger på veinettet som åpnet opp for en bedre arealbruk.

Gjennom arbeidet med den digitale spørreundersøkelsen oppdaget jeg raskt hvor krevende det er å stille tydelige og klare spørsmål. Selv om det tok mye tid å utarbeide undersøkelsen, hjalp prosessen meg til å sette mer konkrete rammer for oppgaven, da jeg måtte ta stilling til hva jeg egentlig ønsket svar på.

I prosessen med å utforske hvordan Strømsnes kan utformes til et attraktivt og levende bygdesentrum for mennesker, føler jeg på mange måter at jeg har blitt bedre kjent med stedet jeg selv kommer fra, med økt forståelse av dets opprinnelse og historie.

VIDEREFØRING AV OPPGAVEN

En videreføring av oppgaven kunne være å implementere resterende sentrumsområder. Her hadde det eksempelvis vært spennende og sett nærmere på boligfeltet på Strømsnessletta. Med bakgrunn i registreringene og analysene har jeg gjort meg opp noen tanker som kunne vært interessante å fulgt opp på dette området. Jeg mener her at arealene kunne vært bedre utnyttet, både i forhold til mulige sentrumsfunksjoner, men også en bedre utforming av de private sonene med hensyn til lokalklima og innsyn. Området fremstår i dag både gjennomsløst og lukket, som gjør at beboerne som regel har gardiner og pliseer nede.

VEIEN VIDERE

Oppgaven sammenstiller og belyser utfordringer som de fleste som ferdes på Strømsnes bevisst eller ubevisst kjenner til i dag. Kommunen sitter på et stort ansvar i å sørge for at folk ser seg tjente med å bli værende eller flytte til kommunen.

Strømsnes er et synlig bevis på en manglende helhetlig planlegging, over tid. utfordringen mer generelt, ikke bare i Fauske kommune, virker å være fraværet av en overordnet strategi for hvor uterommene skal være og hva de skal tilby. Her må kommunen være initiativtaker for å starte prosessen.

Jeg håper oppgaven kan være en samtalestarter i det videre arbeidet med utviklingen av Strømsnes. Oppgaven viser at det ligger et enormt uforløst potensiale, om man bare tenker utenfor dagens styrende, harde flater. Jeg håper kommunen ser seg tjent med et attraktivt og levende bygdesentrum på Strømsnes. Investeringen kan sikkert føles stor, men jeg tror at kommuner i det lange løp vil tjene på å satse på slike prosjekter på steder som Strømsnes.

Referanseliste

Agraff Arkitektur, Light Bureau, COWI & Prologue. (2017). *Longyearbyen Temaplan, Ferdsel og opplevelse*. Tilgjengelig fra: <https://static1.squarespace.com/static/563cfe9ae4b04fabeea151c1/t/59a3de626b8f5b86e3a183da/1503911627542/Temaplan+Longyearbyen+ferdsel+og+opplevelse.pdf>.

Barthel, I. H., Kristensen, B. & Slettan, E. (2017). *Trafikksikkerhetsinspeksjon på Strømsnes i Valnesfjord - Analyse og forslag til avbøtende tiltak*. Bacheloroppgave. Narvik: Norges arktiske universitet.

Bjorbekkmo, S. E. S. (2020). *Et samfunn i motvind : offentlige rom og møteplasser i værharde kystlandskap*. Masteroppgave. Ås: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

Eliteplater. (u.å.). *Klimasonekart*. Tilgjengelig fra: <https://eliteplanter.no/om-e-planter/klimasonekart/>.

Fauske kommune. (1998). *Forslag til reguleringsplan for Strømsnes i Valnesfjord*. Tilgjengelig fra: <http://webhotel3.gisline.no/GisLinePlanarkiv/1841/2002005/Dokumenter/reguleringsplan%20vedtak.pdf>

Fauske kommune. (2017). *Kommuneplanens arealdel sjø og land 2018-2030*. Tilgjengelig fra: [https://www.fauske.kommune.no/getfile.php/4610435.1292.bzqmszbtjjabu/Planbeskrivelse.++Arealplan+Fauske+kommune+\(77134\).pdf?&force=1](https://www.fauske.kommune.no/getfile.php/4610435.1292.bzqmszbtjjabu/Planbeskrivelse.++Arealplan+Fauske+kommune+(77134).pdf?&force=1)

Fauske kommune. (2022). *Fauske mot 2034, Kommuneplanens samfunnsdel*. Tilgjengelig fra: <https://www.fauske.kommune.no/vedtak-av-kommuneplanens-samfunnsdel-med-arealstrategier-2022-2034.6519003-501846.html>.

FN-sambandet. (2019). *Bærekraftig utvikling*. Tilgjengelig fra: <https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>

FN-sambandet. (2021). *FNs bærekraftsmål*. Tilgjengelig fra: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Folkehelseinstituttet. (2021). *Folkehelse i kommunene*. Tilgjengelig fra: <https://www.fhi.no/hn/folkehelse/>.

Gehl, J. (2010). *Byer for mennesker*. København: Bogværket.

Industrimuseum. (u.å.). *Sulitjelma Gruber A/S*. Tilgjengelig fra: <http://industrimuseum.no/bedrifter/sulitjelma>.

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2017). *Hverdagslandskapet*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/den-europeiske-landskapskonvensjonen/id586630/>.

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2021). *Den europeiske landskapskonvensjonen*. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/diverse/landskapskonvensjonen/id410080/.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2016). *Byrom - en idehåndbok : hvordan utvikle byromsnettverk i byer og tettsteder*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/byrom---en-idehandbok/id2524971/>

Kosmo, G. (1980). *Kistrand skiferbrudd*. I: Søraunet, G., Alterskjær, H. A. & Pedersen, S. (red.) Fauske 1905- 1980, s. 86-91. Fauske: Fauske kommune.

Lorange, E. (1977). *Regional tenkning: betingelse for god planlegging*. Oslo: Universitetsforlaget.

Meld. St. 18 (2016-2017). (2017). *Berekraftige byar og sterke distrikt*. Oslo: Kommunal- og distriktsdepartementet.

Meld. St. 33 (2016-2017). (2017). *Nasjonal transportplan 2018-2029*. Oslo: Samferdselsdepartementet.

Miljødirektoratet. (u.å.). *Valnesfjordvassdraget*. Tilgjengelig fra: <https://elvedelta.miljodirektoratet.no/delta-146.htm>.

NLA. (u.å.). *Hamaren aktivitetspark*. Tilgjengelig fra: <https://landskapsarkitektur.no/prosjekter/hamaren-aktivitetspark>.

Nordland fylkeskommune. (2015). *Strategi for stedsutvikling*. Tilgjengelig fra: https://www.nfk.no/_f/p1/i64ce0c6e-f96b-40e4-8510-986c7c8d189a/strategi-for-stedsutvikling-ft-sak-40_2015.pdf

Norwegian Rose. (u.å.). *Norwegian Rose*. Tilgjengelig fra: <https://www.norwegianrose.no/>.

Statens vegvesen. (2021). *Vegkart*. Tilgjengelig fra: [https://vegkart.atlas.vegvesen.no/#kartlag:geodata/@508205,7464969,13/hva:!\(id~540\)~/vegnett:geometri~+\(\)~/valgt:1015101578:540](https://vegkart.atlas.vegvesen.no/#kartlag:geodata/@508205,7464969,13/hva:!(id~540)~/vegnett:geometri~+()~/valgt:1015101578:540).

Statistisk sentralbyrå. (2021). *Fauske - Fuosso (Nordland - Nordlånnda)*. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/kommunefakta/fauske-fuosso>

Time and Date. (u.å.). *Soloppgang, solnedgang og dagens lengde*. Tilgjengelig fra: <https://www.timeanddate.no/astronomi/sol/norge/fauske?month=6&year=2020>.

Valnesfjord samvirkeleg. (1967). *Valnesfjord samvirkeleg 1907 - 1967*.

Wikipedia. (2021). *Valnesfjord*. Tilgjengelig fra: <https://no.wikipedia.org/wiki/Valnesfjord>.

Yr. (u.å.). *Valnesfjord Historikk*. Tilgjengelig fra: <https://www.yr.no/nb/historikk/graf/1-331725/Norge/Nordland/Fauske/Valnesfjord?q=siste-13-m%C3%A5neder>.

Figurliste

Kartdatene er FKB-data og Matrikkeldata i UTM33 Euref89 og er lastet ned fra Geonorge januar 2021. Laget av Geovekst.

Ortofoto fra 13.7.15 er lastet ned fra Norge i bilder, januar 2021. Laget av Geovekst.

Figur 1: Loraas, S. (2020) Oversiktsbilde [dronebilde].

Figur 2: Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2016) Figuren er fritt gjengitt etter illustrasjon s. 36.

Figur 3: Gehl, J. (2010) Byer for mennesker. Figuren er fritt gjengitt etter illustrasjon.

Figur 4: Barthel, I. H., Kristensen, B. & Slettan, E. (2017) [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: https://vegvesen.brage.unit.no/vegvesen-xmlui/bitstream/handle/11250/2459066/Bacheloroppgave_2017_Kristensen_Slettan_Barthel.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Figur 5: Barthel, I. H., Kristensen, B. & Slettan, E. (2017) [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: https://vegvesen.brage.unit.no/vegvesen-xmlui/bitstream/handle/11250/2459066/Bacheloroppgave_2017_Kristensen_Slettan_Barthel.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Figur 6: Sør Arkitekter. (2017) [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: https://sorarkitekter.no/portfolio_page/hamaren_aktivitetspark/

Figur 7: Sør Arkitekter. (2017) [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: https://sorarkitekter.no/portfolio_page/hamaren_aktivitetspark/

Figur 8: Hamar Kommune. (2018) [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: <https://www.facebook.com/hamarkommune/photos/lyst-til-%C3%A5-g%C3%A5-p%C3%A5-sk%C3%B8yter-i-formiddag-vi-l%C3%A5ner-ut-utstyr-p%C3%A5-stortorget-kl-12-14-i/1247949148682435>

Figur 9: Bjørbekk og Lindheim. (u.å.) [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: <https://landskapsarkitektur.no/prosjekter/stortorget-hamar>

Figur 10: Agraff Arkitektur, Light Bureau, COWI & Prologue. (2017) [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra:

<https://static1.squarespace.com/static/563cfe9ae4b04fabeea151c1/t/59a3de626b8f5b86e3a183da/1503911627542/Temaplan+Longyearbyen+ferdsel+og+opplevelse.pdf>

Figur 11: Agraff Arkitektur, Light Bureau, COWI & Prologue. (2017) [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://static1.squarespace.com/static/563cfe9ae4b04fabeea151c1/t/59a3de626b8f5b86e3a183da/1503911627542/Temaplan+Longyearbyen+ferdsel+og+opplevelse.pdf>

Figur 12: Nahlin, J. E. (u.å.) Ukjent [fotografi]. Utlånt fra Valnesfjord Historielag.

Figur 13: Statistisk sentralbyrå. (2021). Fauske- Fuossko (Nordland - Nordlånnda). Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/kommunefakta/fauske-fuossko>
Fauske kommune. (2017). Kommuneplanens arealdel sjø og land 2018-2030. Tilgjengelig fra: [https://www.fauske.kommune.no/getfile.php/4610435.1292.bzqmszbttjjabu/Planbeskrivelse.++Arealplan+Fauske+kommune+\(77134\).pdf?&force=1](https://www.fauske.kommune.no/getfile.php/4610435.1292.bzqmszbttjjabu/Planbeskrivelse.++Arealplan+Fauske+kommune+(77134).pdf?&force=1)

Figur 14: Bringslimark, F. (2013) Tøffe tak [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: <https://www.an.no/kultur/toffe-tak-helt-magisk/s/1-33-6712816>

Figur 15: Veigård, H. (2014) Møsbrumlefse [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: <https://www.facebook.com/valnesfjord.nmu/photos/693598354036642>

Figur 16: Bredal, S. (2017) Bygdedag [digitalt fotografi]. Tilgjengelig fra: <https://saltenposten.no/bruktmarked-i-bygda/19.14289>

Figur 17: Time and Date. (u.å.). Soloppgang, solnedgang og dagens lengde. Tilgjengelig fra: <https://www.timeanddate.no/astronomi/sol/norge/fauske?month=6&year=2020>

Figur 18: Yr. (u.å.) Valnesfjord Historikk. Tilgjengelig fra: <https://www.yr.no/nb/historikk/graf/1-331725/Norge/Nordland/Fauske/Valnesfjord?q=siste-13-m%C3%A5neder>

Figur 19: Fauske kommune. (2017) Figuren er fritt gjengitt etter illustrasjon fra s.20. Tilgjengelig fra: [https://www.fauske.kommune.no/getfile.php/4610435.1292.bzqmszbttjjabu/Planbeskrivelse.++Arealplan+Fauske+kommune+\(77134\).pdf?&force=1](https://www.fauske.kommune.no/getfile.php/4610435.1292.bzqmszbttjjabu/Planbeskrivelse.++Arealplan+Fauske+kommune+(77134).pdf?&force=1)

Figur 20: Jenssen, T. (u.å) Nordlys [fotografi]. Tilsendt på e-post.

Figur 21: Norge i bilder. (2015) 3D bilde landskap [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://norgebilder.no/>

Figur 22: Veigård, E. (u.å) Promenade langs Straumen [fotomontasje]. Tilsendt på e-post.

Figur 23: Loraas, S. (2020) Oversiktsbilde [dronebilde].

Figur 24: Kommunekart. (2022) Reguleringsplan [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://kommunekart.com/>

Figur 25: Google Maps. (2019) Street View [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://www.google.no/maps/@67.2995086,15.1858182,3a,75y,340.99h,82.47t/data=!3m6!1e1!3m4!1s3EoD-YGddsoJT4xldxILEA!2e0!7i16384!8i8192>

Figur 26: Rampline. (u.å.) Motorikkparker [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://rampline.com/no/motorikkparker>

Figur 27: Evjen granitt. (u.å.) Ukjent [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <http://www.egranitt.no/prosjekter.htm>

Figur 28: Tegl og granitt. (u.å.) ukjent [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://www.tegloggranitt.no/brostein/>

Figur 29: Akb Lighting. (u.å.) Ukjent [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://www.facebook.com/akblighting/photos/pcb.2930182990560974/2930182817227658/>

Figur 30: Lysbutikken. (u.å.) ukjent [skjerm bilde]. Tilgjengelig fra: <https://www.lysbutikken.no/utebelysning/frittstaende-utelamper-belysning-utendørs/asker-1314-pullert-hoyde-85-cm-7-5-w-led-3000k-689lm-asymmetrisk>

Bruk og opplevelse av Strømsnes

Denne undersøkelsen er utarbeidet i forbindelse med min masteroppgave i landskapsarkitektur ved NMBU (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet). I oppgaven bruker jeg Strømsnes i Valnesfjord, hvor jeg skal tegne en sentrumsplan. Spørsmålene er derfor rettet til deg som har kjennskap til området.

Formålet med spørreundersøkelsen er å kartlegge hvordan dagens bruk og opplevelse av sentrum er. Undersøkelsen vil ta ca. 5 minutter å svare på.

Alle svar i spørreundersøkelsen blir behandlet 100% anonymt.

På forhånd takk!

Har du spørsmål til undersøkelsen, kontakt meg på rakel.kristine.henriksen@nmbu.no

Sideskift

Først trenger jeg å vite litt om ditt utgangspunkt:

Kjønn:

- Kvinne
- Mann
- Ønsker ikke svare

Alder:

- Under 10
- 10-14
- 15-19
- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60-69
- 70-79
- 80+

Hva beskriver best din situasjon?

- Barne- og ungdomsskoleelev
- Videregående elev
- Student
- I arbeid
- Pensjonist
- Annet

Bor du i Valnesfjord?

- Ja
- Nei
- Nei, men har bodd

Sideskift

I denne delen ønsker jeg å finne ut hvordan du bruker Strømsnes

Hvordan kommer du deg oftest til/fra sentrum?

(3 valg er mulig)

- Går
- Sykler
- Bil
- Buss
- Tog
- Annet

Hvor mange dager i løpet av en uke er du innom sentrum?

- 1-2
- 3-4
- 5-6
- Hver dag
- Sjeldnere

Hva beskriver best dine turer til sentrum?

(3 valg er mulig)

- Møte folk
- Være ute
- Handle på matbutikk
- Gå på kafé
- Benytte helsetilbud (lege, fysio, frisør, trening)
- Gjennomfart
- Annet

Hvis du må nevne et punkt, hvor opplever du at sentrum i sentrum er i dag?

Sideskift

Videre ønsker jeg å høre hvordan du opplever uterommene i sentrum

Med uterom menes her alle områder som er offentlig tilgjengelig. Uterommene er avgrenset av bygg eller andre naturlige fysiske avgrensninger. Uterommene kan inneholde fortau, gater, vei, plasser, parker, løkker og blågrønne områder.

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om aktivitet?

	Helt engi	Engi	Nøytral	Uengi	Helt uengi	Vet ikke
Det oppleves trygt å gå i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det oppleves trygt å sykle i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker å treffe folk/henge med folk i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker å leke i uterommene i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker å oppholde meg i uterommene i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om innholdet?

	Helt engi	Engi	Nøytral	Uengi	Helt uengi	Vet ikke
Det er for mye trafikkarealer i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringen i sentrum fungerer bra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sitteplassene i sentrum har god plassering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sykkelparkeringene har god plassering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ønsker meg bedre tilgjengelighet til vannkanten (Straumen) fra sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker fargebruken i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er fint/vakkert i sentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

For hvem mener du uterommene i sentrum er tilrettelagt for?

(3 valg er mulig)

- Barn
- Ungdom
- Voksne
- Pensjonister
- Bilen
- Alle kategoriene nevnt over
- Annet

Når du er i sentrum, hvor liker du best å være?

Sideskift

Avslutningsvis:

Hvilke kvaliteter gjør Valnesfjord/Strømsnes unikt for deg?

Hva ønsker du deg av fremtidens sentrum?

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway